

»SLOVENE« volja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
Za inozemstvo celoletno K 240—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 30—
za inozemstvo 35—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna pettivrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali uje
prostor)
za enkrat . . . po K 6—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan (izvzemši po-
sredek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj).

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7563.

Krvavi boji po tržaških ulicah. Italijani streljajo s topovi. — Nove žrtve.

Trst, 11. septembra.

Še niso pokopana trupla žrtev, padlih v zadnjih dneh, ko se jim pridružujejo že novi mrtlici . . . in ko se ne ve, kako bo še ta stvar končala, kajti položaj se ni nikakor izboljšal, pač pa še shujšal. Že včeraj ponoči je ljudstvo pri Sv. Jakobu — kakor smo že pisali — zaprlo nekatere ulice s prevrnjenimi vozovi, trami, kamenjem, kolesi, zaboji itd., da tako prepreči vožnjo vojaškim avtomobilom in eventuelne napade s strani redarstva in vojaštva. Na barikadah so plapolale rdeče zastave z napisi »W. Lenin Razen tega napisa so bili napisani z velikimi črkami na vozovih razni napisi, kakor »Avanti«, »Popolo dela ni napisi, kakor »Avanti«, »Popolo della risossa!« itd. Streljanje je bilo slišati celo boji na obeh straneh in nastopila je pavza, ki je trajala nekako do okoli poldne. Med tem časom so oživele ulice, zaprte z improviziranimi postojankami, okoli katerih se je zbralo veliko število ljudi, ki so ogledovali to čudno napravo. Okoli 11. se je zbralo v Istrski ulici okoli barikad veliko ljudi k zborovanju. Kmalu nato so prišli tudi ravnatelj »Lavorator« Passigli, ki je že precej okrevljal od rane, katero so mu zadali na Borznem trgu fašisti, tajnik Delavske zbornice Malatesta in inženir Buffolini, član izvrševalnega odbora »Delavske zbornice«. Vsi trije so poizkušali pregovoriti uporno ljudstvo, da bi opustilo nadaljni odpor in se razšlo, toda govorniki niso imeli veliko uspeha. Šele ko se jim je zagotovilo, da se bodo vložile vse sile za osvoboditev aretirancev, katerih število je zelo naraslo, kajti razen tega, da so bili aretirani po nekaterih hišah vsi moški, se smatrajo za aretirane tudi ranjenci, in da se bodo v slučaju, da se ne posreči tozadevni poskusi uporabila skrajna sredstva, se je del ljudstva razšel, zagotavljajoč, da je pripravljen stavkati tudi še nekoliko dni, dočim je del ostal še vedno pri barikadah. Popoldne so se sestajale razne skupine pri posameznih barikadah in govorili so razni govorniki. Po nekaterih hišah v Istrski ulici so bile izvešene italijanske zastave, kar je uporno ljudstvo smatralo v teh časih za izzivanje in je zato veliko zastav strgalo z oken, ali pa so šle posamezne gručice v stanovanja zahtevati, naj se jim izroče izvešene zastave. Te zastave so potem obešili na razne svetilke in jih zažgali s klici »Živio Lenin!«

Okoli 3. popoldne sta privozila po ulici Montecchi dva voza s senom, spremljevana po oboroženih vojaki. Takoj ko je

množica to zapazila, je vdrla proti vozovni, ju ustavila in razročila vojake, ki so nato nadaljevali svojo pot brez orožja. Posamezni vojaški oddelki so bili razoroženi na več krajih, kajti po Istrski ulici in po ulici Industria so korakale posamezne skupine mladeničev, oboroženih z zaplenjenimi puškami in samokresi. Pred temi skupinami je trobil trobentač vojaški marš, kar je vzbudilo humorni smeh pri ljudeh, ki so prisostvovali temu prizoru.

Oblasti so se medtem posvetovala o ukrepih, ki naj bi se ukrenili proti šentjakobčanom. Generalni civilni komisar je imel popoldne dolg pogovor z mestnim poveljnikom generalom Ferrero. Po tem pogovoru je izdal generalni civilni komisar naredbu, ki jo priobčujemo na drugem mestu, a general Ferrero je dal ukaz vojaškemu poveljnikom, da dajo zasedati Sv. Jakob po vojaštvu. Okoli 17. je odšlo iz glavne vojašnice na Oberdankovem trgu nekoliko močnih oddelkov brigade »Sassari«, katerim so se pridružili tudi topniški oddelki z dvema topoma in veliko število redarjev in orožnikov. Vojaštvo je spremlalo nekoliko avtomobilov z municijo.

Ko se je raznesel glas, da gre proti Sv. Jakobu celo topništvo, so se ljudje večinoma poskrili, ne hoteli se skoraj goloroki izpostavljati toliki nevarnosti.

Avtomobili z vojniki in topovi so se ustavili pri Sv. Jakobu na hribu. Topova sta bila postavljena v prvo vrsto nasproti barikadam naokoli so bile postavljene strojnece a vojniki so se razdelili v posamezne oddelke, ki so začeli preiskavati okoliš. Ob 5.40 je bil dan ukaz, da se odpre ogenj. Takoj nato so zažgali trije topovski streli. Barikade so zletele v zrak, napolnjeni s dimom ulice. Topovskim strelom je sledilo streljanje iz strojnih pušek.

Vsi ti dogodki so naredili v mestu ogromen vtisk. Ljudje so se zbirali in povpraševali, kaj se je zgodilo. Nihče ni prav vedel, zakaj gre. Razburjenje je bilo veliko, kajti streljanje ni ponehalo niti zvečer in se je ponavljalo celo noč, kar se da razlagati s tem, da vojaški oddelki patrolirajo po posameznih ulicah in streljajo, če vidijo ali slišijo kaj sumljivega. Po temnih mestnih ulicah — plinarna ne more še dobavljati plina — razsvetljenimi ponekod z lučmi po oknih, vozijo pogostoma vojaški avtomobili z ranjenci.

Tudi tekotom včerajšnjega dneva je bilo veliko oseb ranjenih.

Romeo Primožič iz Rocola je bil med napadi pri Sv. Jakobu včeraj ob pol 6. uri

zvečer zadet od štirih krogelj na mestu mrtve. Odnegli so ga v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Okrog 6. ure 45 minut je bila zašla med umikajočo se množico ljudi pri Sv. Jakobu 20 letna Karmela Zagodnik. V gnječi se je revica izpodtaknila in tako nesrečno padla, da si je razbila lobanjo. Umirajočo so jo prenesli v mestno bolnišnico.

Kr. stražnik Tognani Salvator 22 let star je bil v Rocolu padel pod vojaški avtomobil in si popolnoma zdrobil levo roko. Zdravnik rešilne postaje je ponesrečenca spremljal v etapno bolnišnico.

Cetovodja Anton Sassa 20 let star, rojen v Villarmeno (Sardinija), je bil ob 11. uri in pol prišel na trg Garibaldi hotel se vrniti v svojo vojašnico v Campo S. Giacomo. Ko je prišel na vogal trga k kavarni »Caffe Nuovo«, sta dva mladeniča ustrelila proti njemu. Nesrečenec je bil zadet v trebuh in se zgrudil krvav na tla. Poklicali so zdravnika rešilne postaje, kateri ga je za silo obvezal in odredil, da so ga z vso naglico odvedli v bolnišnico.

Neki častnik je bil napaden, ko se je vozil v kočiji po Garibaldijevem trgu.

Ranjениh je bilo tudi veliko drugih oseb, med njimi Franc Celja in R. Primožič iz Rocola, Leopold Mačina i. dr.

Vojaško poveljstvo je opozorilo vsa tukajšnja pogrebna podjetja, da so vsi pogrebni sprevedi do nadaljnjih ukazov prepovedani.

Šolski nadzorniki.

Puntarsko zadržanje dr. Žerjava v vprašanju okrajnih šolskih nadzornikov začenja roditi lepe sadove. Njegov poziv na učitelstvo, naj odreče svojim predstojnikom pokorščino in povzroči v šolski upravi pobuno, je našel odmeva v liberalnem »Udruženju Jugoslovanskega Učiteljstva«, ki stopa ravnokar pred javnost s predrzним oklicem. Ta divna organizacija se čuti poklicano, soditi o vprašanju kompetence med deželno in centralno vladno in poziva učitelstvo, naj zapusti »šolsko sobo, ako bi prišli nadzorovat ti nezakonito imenovani nadzorniki.« Brezstidni oklic se glasi:

»Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva v Belgradu — poverjeništvu Ljubljana ne prizna okrajnih šolskih nadzornikov, ki jih je imenovalo poverjeništvu prosvete za Slovenijo v Ljubljani. Učitelstvo včlanjeno v UJU nima namreč njim nobenih dolžnosti, ker niso imenovani zakonitim potom. Imenovanje okrajnih šolskih nadzornikov spada po bivšem avstrijskem in sedaj veljavnem srbskem zakonu v kompetenco ministrstva prosvete. Temu naziraju je soglasno pritrdil tudi ministrski svet. Na podlagi teh dejstev je minister prosvete razveljavil imenovanje okrajnih šolskih nadzornikov za bivšo Kranjsko. Zato pozivljamo učitelstvo, včlanjeno v UJU v Belgradu poverjeništvu Ljubljana, da se ne pokori naredbam teh nezakonito imenovanih nadzornikov in zapuste šolsko sobo, ako bi prišli nadzorovat. Zastopniki učiteljstva v okrajnih šolskih svetih naj ne prisostvujejo sejam, na katerih bi bili navzoči ti nadzorniki, in izjavijo, da smatrajo vse sklepe, ki bi se izvršili v njih nezakonitosti, da neveljavne.

Poverjeništvu UJU Ljubljana, ki šteje danes 2300 članov, zahteva od gosp. ministra prosvete, da ne pusti nekaznjeno vedoma kršenje zakona.

Ministrstvo prosvete se tudi prosi, da izvrši čimprej imenovanje vseh okr. šol. nadzornikov, ki jih je predlagalo Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva. — Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva v Belgradu. — Poverjeništvu Ljubljana, dne 9. septembra 1920.

Da bo stvar javnosti pojasnjena, hočemo »nezakonitost« tega imenovanja do dna razbistriti. Povdariti moramo predvsem, da je izza časa prevrata imenoval okrajne šolske nadzornike brezizjemno poverjenik za uk in bogočastje v Ljubljani! Zadnjič so bili imenovani okrajni šolski nadzorniki leta 1919 za Štajersko in Koroško in nihče ni temu imenovanju ne v Ljubljani ne v Belgradu oporekal. Dr. Žerjav s svojo JDS je bil s tem imenovanjem zadovoljen, smatral je to postopanje za zakonito in postavno. Meseca junija 1920 se je pa naenkrat zazdelo gospodu Pribečeviću pripravo, da zahteva imenovanje okrajnih šolskih nadzornikov zase in ukrade tako slovenskim pokrajninam kot ljudske samouprave. Poverjenik za uk in bogočastje se je seveda tej želji gospoda Pribečevića zoperstavil, ker je bil mnenja, da naša samouprava ne more biti predmet želji in zahtev in nagonov kakega posameznega gospoda v Belgradu. Povdaril je, da je po naredbi o prehodni upravi z dne 14. novembra 1918, št. uradnega lista 111 poverjenik za uk in bogočastje v vprašanju okrajnih šolskih nadzornikov zadnja inštanca in da se je to doslej tudi brezizjemno prakticalo. V uredbi št. 111 iz leta 1918 je urejena in določena obenem s kompetenco poverjeništvu za uk in bogočastje vsa avtonomija Slovenije. To naredbo je regent in prestolonaslednik Aleksander v svojem odgovoru na adresu Narodnega veča v Zagrebu 1. decembra 1918 svečano potrdil in pred celim svetom odobril. Ta naredba je postala tako podlaga vse avtonomije in vse samostojnosti slovenskega ljudstva. S

LISTEK.

Ivan Seljan: *Bevk* Fr.
»Lovski tat«.
(K današnji predstavi na »Ljudskem odru«.)

Problem lovskih tatov je že stara in zelo priljubljena snov naših poljudnih dramatikov, ki zajemajo »čizeje iz narodnega življenja. Med ljudmi, ki živijo sredi prirode in so jim tuje druge strasti, je bila lovstva tatvina edina, ki je nudila vzrokov za tragične zapletitve in to tembolj, ker so smatrali lov živali za svojo prirodno pravico, katero jim je kratala le privilegiranost nekaterih stanov in državn zakon. Pisatelji so v svojih delih stali idejno morda nehoti in nezavedno na strani ljudstva in njih pravice. V tem oziru so si podobna dela skoraj na las enaka. Najjasnejši je bil v tem oziru Rosegger v svoji igri »Na sodnji dan«; pri našem »Divjem lovcu« stopa na dan vse jasneje problem vojaškega begunstva kot pa problem lovske tatvine. Zdi se mi, da je ta problem izdelan najjasneje in brez vsakih drugih primerov v »Lovskem tat«, ki ga je spisal Gerstäcker.

V »Na sodnji dan« nam je predstavil Rosegger človeka, ki je ubog in ne more preživljati svoje družine, ker mu ne dajo dela, zato se mora v sili poslužiti sredstva,

ki mu je ravno pri rokah, namreč divjega lova. Finžgar nam je orisal kmečkiga fanta, ki ga preganja oblast, da ga vtake v vojaško suknjo; ta se mora skrivati in v ti skrajni sili postane tudi divji lovec. Oba ta dva človeka sta nekako opravičena, ker delata to, kar delata, pod pritiskom razmer.

Gerstäckerjev Tratinik Pavle je popolnoma različen od teh dveh navedenih primerov. Uboštvo ga ne sili v tatvino, ker je sam bogat gostilničar, tudi drugi vzroki zato niso dani. On je lovski tat iz strasti do lova. Kaj pravi, ko stoji pred odločitvijo, ali pusti lovsko tatvino, ali pa se mora odreči gozdarjevi Cilki, s katero se ljubi:

»Da, lovška kri, lovška kri! Koliko sem se bojeval proti nji, toda kdor jo ima, ga tišči v kremlih. In kaj je vendar to, kar človeka tako mika po divjem lovu, po tatvini? Par tolarjev zaslužka morda? Za to bi mi ne bilo mar. — Ko počim strel in odmeva po gozdu, splaši divjačino in ubije vse in pokonča, kar mu pride na petdeset korakov blizu, da leži divjačina pred njegovimi nogami, to je tisto — in kdor je enkrat občutil, ne pozabi«

Ko gre Pavel Tratinik zadnjič na lov, da vzame potem slovo od puške, se sreča v gozdu z Jevšarjem, ki je gozdarski pomočnik in Tratinikov največji sovražnik in tekmeč, mu Tratinik, predno ga ubije, očita prizna:

»V prejšnjih letih je imel moji oče y

najemu lov in jaz sem iz mladosti navajen na puško in tudi dober strelec. Jaz pa sem zastoj poizkusil dobiti dovoljenje za lov. — Odklonili so mi vedno in zopet odklonili. — Če bi bil smel z vami iti tuptam na lov, bi ne bil svoj živ dan mislil na tatvino. — Tako pa, ko je bilo to popolnoma izključeno, mi lovška žila ni dala miru...«

To je bil tedaj vzrok; lovška strast sama. Zato se mi zdi ta problem na tem mestu izdelan najsrečnejše in je »Lovski tat« res prava ljudska drama.

Oseb v igri ni veliko, dejanje je zanimivo in lepo zapleteno, kakor je jednostavno, vendar napeto dramatično. Vsebinska je približno ta-le:

Hrast, gozdar v Trnovem, ima hčerko Cilko, ki ljubi gostilničarja Tratinika Pavleta, mladega, simpatičnega moža, ki je lovski tat. Nihče ga nima na sumu razen gozd. pomočnika, Jevšarja, ki je obenem tudi njegov ljubimski tekmeč; Tratinik se zna spretno pretvarjati, da splošno mislijo, da kupuje od divjih lovcov divjačino, je od strani od sebe, ko so mu poslali ustreljeno divjačino Osata, bivšega lovškega tatu, sedaj gozdarskega pomočnika, da se je za divjačino le navidez pogodil, v resnici pa ga je naznanil. Na opozorilo Cilke, da silno pazijo nanj, sklone, da gre zadnjikrat na lov in potem vzame slovo od puške. V gozdu pa zadene na njegovega nasprotnika Jevšarja, ki je vedno strogo pazil nanj in

ki ga je zalotil pri tatvini. Oba nasprotnika nista poznala usmiljenja. Šlo je za življenje, prostost in ljubezen. V boju je zmagal Tratinik, Jevšar je obležal mrtve. Umore so dolžili Osata, ki je isto noč blodil pijan okrog in ki se je bil pred nedavnim sprl z Jevšarjem. Zaprli so ga. Tratinik nima mirne vesti. Po nekaterih znakih se vzbudi v Cilki strašna gotovost, da je njen Pavle pravi morilec. Odpovedati se mu mora. To dejstvo, grizenje vesti in pogled na Osatovo v nesrečo vrženo družino presune Tratinika tako, da se odloči in reši Osata. Ko pa vzame slovo od Hrasta in Cilke in pride roka pravice nanj, zbeži in hoče uteči, a strel ga ubije.

To je tragičen konec drame, ki ima mnogo lepih prizorov, polnih težkega notranjega boja in zapletljivosti, ki jih reši samo smrt. Ta igra mora imeti ob dobri vpriporitvi siguren uspeh in mislim, da se bo priljubila vsem; radi malega števila oseb in lahke scenerije bo pripravna tudi za deželo.

† Willem Wundt.

(1832—1920.)

Pred par tedni je umrl v Leipzigu, doživši polnih 88 let, nemški filozof in psiholog Wundt. Njegovo ime je že skozi več desetletij znano po vsem kulturnem svetu, starem in novem.

to naredbo stoji in pade deželna vlada in slovenska samouprava. Gospod Pribičević pa je poslal iz Beograda brzojav, v katerem izjavlja, da naredba št. 111 iz leta 1918 ne more smatrati za veljavno in merodajno in da si zato pridržuje pravico, imenovati sam okrajne šolske nadzornike. Gospod Pribičević potemtakem ne priznava slovenske avtonomije in naše deželne vlade in misli, da mora s svojo brzojavko prekucniti podlage vsega dosedanjega političnega življenja. Če bi hoteli Slovenci brzojav gospoda Pribičevića upoštevati, bi morali zapreti urade deželne vlade razgati vse svoje poverljivike in prepeljati ves inventar v Beograd.

Taka je tedaj »nezakonitost« imenovanja okrajnih šolskih nadzornikov, o kateri se predrzne govoriti čedni gospod Žerjav, njegov pomagač Pribičević in brezstidna organizacija liberalnih učiteljev. To so brezvestni razbijalci in mandračji naše avtonomije, zavedni pokončevalci vsakega samostojnega kulturnega življenja Slovencev. Vsaka urejena in pravna država bi smatrala za svojo sveto dolžnost, da spravi vse Pribičeviće in Žerjave na zatožno klop ter jih brez usmiljenja preda roki pravice. »Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva« pa je društvo, ki bi ga bilo treba vsled svojega protizakonitega in zločinškega oklica po zahtevi naših zakonov takoj in brez odloga razpustiti. Povzročitelji tega oklica bi morali pa priti nemudoma v disciplinarno preiskavo, kar zahteva najpriprostejši čut pravice in najvišji interes države. Če se ukrepi ne store, drvimmo nerušljivo v popolno anarhijo našega upravnega življenja.

Še enkrat: Ameriške zapuščine.

Zadnje dni so prinesli časniki uradno obvestilo od Ameriškega Rdečega Križa, da je ameriški državni zbor dne 5. junija t. l. s posebnim zakonom dovolil izplačanje imovine tujih državljanov, katero je amer. vlada oz. njeni posebno za ta namen ustanovljeni urad (Alien Property Custodian) na podlagi svoječasne postave zaplenil, pridržal in oskrboval.

S tem je odstranjen glavni in najvažnejši vzrok, da se zapuščine po rojakih, umrlih v Združenih državah med vojnim časom, toliko časa niso izplačale. S tem pa seveda ta zapuščinski denar vseeno še ne bo takoj podan v roke dedičev.

Kaj tedaj storiti?

Obvestilo Amer. Rdečega Križa pravi jasno in določno, da bo Društvo Amer. Rdečega Križa v kratkem podalo navodila, kako morajo ravnanje, kaj storiti ljudje, ki imajo pravno pravico do omenjenih ameriških zapuščin.

To se pravi predvsem: počakajte še malo! Poudarjamo to posebno radi tega, ker je dolgotrajno čakanje, in ponekod tudi sila razmer naredila prizadete dediče skrajno nepotrpežljive in ker je zaradi tega več kakor gotovo, da bo ta nepotrpežljivost vzbujala pri nekaterih upanje, ki je sicer popolnoma prazna, a vendarle upanje, da bi se dalo že zdaj kakorkoli vseeno poprej priti do tega denarja. Vse preveč je namreč med nami razširjena neka posebna lastnost, da se ljudje v stvareh, ki se tičejo Amerike, neverjetno radi in prenašljivo obračajo do raznih agentov. Denar iz Amerike n. pr. pošiljajo rojaki po — agentih vseh vrst, najsi so tudi številne zle izkušnje in izgube dodobra dokazale nezanesljivost teh ljudi. Zlasti tekom zadnjega leta, ko je spričo visoke in venomer se menjajoče vrednosti amer. dolarjev vse špekuliralo z denarjem,

ki so ga pošiljali domov naši Amerikanci — seve potom agentov in tuintam, celo potom bank. Posledica tega je bila, da so morali na eni strani ljudje tukaj cele dolge mesece čakati, da so prejeli poslani, od špekulantov pridržavani denar; na drugi strani so delali s temi, s trdimi žulji prisluženimi dolarji ogromne, nezasluzene dobičke agente in verižniki. Podobno leto ljudje pri nas takoj k agentu v ameriških zadevah, a se ne zavedajo, da imajo pri tem prav občutne, popolnoma nepotrebne stroške, prevečkrat pa še sitnosti povrh. Počakajte torej še malo in vse bo v popolnem redu!

Iz omenjenega obvestila Amer. Rdečega Križa je namreč nadalje še razvidno, da je ameriška vlada poverila Amer. Rdečemu Križu, torej povsem dobrodelnemu društvu, nalogo, da ukrene vse potrebno, da dobe v obvestilu označeni ljudje in stranke — torej vsi prizadeti naši rojaki — zapuščinski in drugi denar, ki ga je na podlagi postave zaplenil in oskrboval tolikrat omenjeni Urad za oskrbovanje imovine v Ameriki tujih državljanov bivših sovražnih dežel. In kakor so ameriške oblasti v podobnih slučajih vedno naravnost svarile ljudi, da se ne obračajo do prav nobenega agenta, in nobenega dvojnega, da se bo godilo tako tudi v tem slučaju. Tako namreč bodo dediči dobili denar varneje, hitreje in ceneje, ker nepotrebni stroškov in potov in brez postavnih pristojbin. Tako zelo gredo ameriške oblasti ljudstvu na roke.

Te dodatne opazke k obvestilu Amer. Rdečega Križa objavljamo posebno še radi tega, ker utegejate prizadete stranke prejkone dobiti sčasoma dopise iste vsebine naravnost od Amer. Rdečega Križa, da si ne bodo delale nepotrebnih, brezuspešnih potov s povpraševanjem, kaj pomeni dotični dopis in kaj jim te storiti. Za zdaj — to je očitno — je treba do prihodnjega obvestila — še malo počakati. Kakor hitro pa Amer. Rdeči Križ objavi nadaljna navodila, poskrbimo, da izvedo prizadeti čim najpreje vse potrebno, da bodo vedeli, kaj jim je storiti.

Potek cele te zadeve kaže jasno, kako zelo smo imeli prav, ko smo svoječasno opetovano svarili prizadete ljudi, da so v tej zadevi vsa pota, vsi stroški nepotrebni in brezuspešni, dokler ameriški državni zbor tozadevne postave ne razveljavi.

Jugoslovanska Matica.

Veliki diplomati Evrope so zopet čutili potrebo, da se po ustanovitvi Zveze narodov malo ponorčujejo iz malih narodov; najbrže radi tega, da ne bi ti mogli priti do nezasišane misli, da so tudi oni polnovredni narodi, da imajo tudi oni tako sveta prava, ki bi jih morali respektirati celo vsemogočni antant. politiki. In poleg nili so pri zeleni mizi črto po karti in sklenili, da morajo postati naš ljudje, ki jih je skoraj milijon — Italijani.

Trenotno imajo sicer dovolj moči, da z bajoneti prisilijo naše Primorce, da se udajo in da obstoji že dve leti na naši zapadni meji zasledeno ozemlje. Nikdar pa ne bodo dosegli, da bi le en Jugoslovčan priznal njih krivorek kot veljaven, ker lo za odstranitev črte in za osvoboditev Primorcev vsak Jugoslovčan tvegal vse, pa če bi moral poseči po sredstvih, ki se jih sedaj vsi antantini politiki tako zelo boje, dobro se zavedajoč, da pomenja svoboda Primorja svoboda morja in njegovo lastno gospodarsko in politično svobodo.

Vsi, ki so nezadovoljni s podjarmljenjem Primorcev, vsi ki so za popolno ujedinenje Jugoslovanskega naroda, vsi ti naj tvorijo Jugoslovansko Matico. Mož in že-

na, staro in mlado se mora okleniti Jugoslovanske Maticе, ker samo tako mora ona vršiti uspešno svojo visoko nalogo. Ne plemo, ne vera ne ločita njenih članov, ker je Jugoslovanska Matica splošna organizacija celokupnega jugoslovanskega naroda in naj kdo živi v Ljubljani ali v daljni Ameriki, jednako spada vanjo. Nujna potreba je, da je Jugoslovanska Matica tako univerzalna, kakor je univerzalen in velik njen glavni namen, lajšati bedo in podpirati gmočno in moralno vse one, ki so pali pod italijansko peto, da ubranijo svojo narodnost za oni svetli dan, ki bo videl zmagonosno vstajati zanjo.

Pod silnim nasprotnikom, ki se bahato meša v družbo velesil, ječe naši bratje ob morju, zato mora vzrasti iz nas samih enakovredna sila, da ne bo vse naše delo zastoj. Le če bodo vsi Jugoslavlani udeleženi pri osvobodilnem delu in bo to delo organizirano enotno, polno požrtvovalnosti in navdušenja, moremo upati na uspeh. Zato zbira Jugoslovanska Matica v svojem okrilju vse, ki so dobre volje, zato je ona naša najbolj univerzalna organizacija, ki daje našemu delu potrebno in koristno smer.

Pritisk Italijanov je tako velik, njih sile take, da moremo samo popolnoma združeni osvoboditi svoje brate. Kolikor je Jugoslovčanov na svetu, toliko bi morala imeti Jugoslovanska Matica članov. In tudi otroci; velik moralen pomen leži v tem, da so tudi otroci njeni člani. Ne samo, ker se tako že zgodaj nauče dela za narod, temuže tudi za to, da vidi vse širni svet našo enotno neupogljivo voljo po ujedinenju, nad katero bi moral svet strmeti in se ji ukloniti.

Dokler nismo dosegli, da je vsak Jugoslovčan član Jugoslovanske Maticе, tako dolgo vemo, da nismo dovolj pripravljeni in naši Primorci morajo trpeti dalje. Vsako odlašanje podaljša trpljenje bratov ob morju, Soči in Zili.

V Jugoslovanski Matici se vrši štetje borcev za Primorje. Milijoni morajo biti tam zbrani, kakor šteje tlačitelj milijone. Ni Jugoslovana, ki se ga ne bi tilkal jadransko vprašanje, naj pripada tudi razredno nevednemu delavstvu. Kadar bje Italijan, ne vpraša, kake razredne zavednosti je kdo, temveč samo, če ga je rodila slovenska mati. Kdo je tako nizek, da zataji svojo pošteno jugoslovansko mater, svoje trpeče brate vseh slojev in političnih mišljenj!

Ne varajmo se! Psiha italijanskih mas je tako neozdravljivo zastrupljena, da vidi v nas le sovražnike, katere je treba zatreti. Polstoletna vzgoja v šoli in v javnosti omogoča dejanja, kakršna doživlja naša nesrečna primorska raja, dejanja vandalizma, požiganja in uničevanja življenja in imetka.

Vsi brez izjeme nas sovražijo! Niti blagovest socialne pravičnosti in pobratenja narodov ni vstanu zabrisati tega sovraštva. Le spomnite se onega srce trgajočega prizora, ko na oknu gorečega doma Slovenka obupno kliče na pomoč in ko na oknu pod njenimi skoraj da od plamena že objemljenimi nogami roga narod in se zabava nad njeno nesrečo. Dovoljeno je rešiti ničvredno laško zastavo, nikakor pa ne obupane žene, ker je Slovenka. Sovražijo nas, sovražijo naš napredek, sovražijo našo kulturo, sovražijo vse, kar je našega. Kaj v resnici ne čujete obupnega klica iz Primorja, ali res ne vidite dima, ki se dviguje z razvalin uničenih naših hramov?

Jugoslovanska Matica zbira pod svojim praporom vse, ki so dobre volje, ki ljubijo svobodo.

Naj preganjajo še s tako silo naše ljudje, naj še tako polnijo ječe z našim narodom, naj mu uničujejo imetje in zemljo, pride trenutek, ko pade nasilje, ko se ujedini naša najboljša kri z našim telesom. Tedaj pa bo dan obračuna in dan obračuna ne samo z našim narodnim nasprotnikom, temveč tudi z onimi šalobardami, ki niso doprinesli nikake žrtve v ta namen, ker so zavlekli muko Primorja, ker so ovi-rali tudi našo svobodo in našo srečo!

Zato stopite še danes v podružnico Jugoslovanske Maticе, zato se prijavite še danes za člana!

Člane sprejema: Glavna podružnica Jugoslovanske Maticе v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3 I. nadstr. in podružnice: Maribor, Novo mesto, Kranj, Brežice, Celje, Črnomelj, Dol. Lendava, Guštanj, Jesenice, Koroška Bela, Kostanjevica, Kranjska gora, Krško, Kamnik, Litija, Lož, Mozirje, Murska Sobota, Ormož, Ponikva, Ptuj, Radomlje, Ribnica, Slatina-Radenci, Strnišče pri Ptuj, Topolšica-Šoštanj, Velikovec, Vojnik, Višnja gora, Zagorje ob Savi in Železna Kaplja.

Prispevki: Dobrotniki plačajo enkrat za vselej 1000 dinarjev, redni člani po 1 dinar mesečno, podporniki poljubno.

Delavski nemiri v Italiji.

LDU Pariz, 11. septembra. Po zadnjih vesteh iz Rima so narasli delavski nemiri zlasti v Genovi in okolici. Delavci so

se polastili še nekaj tvornic. Oblastva v Genovi, Turinu in nekaterih drugih mestih so izdale vojaške odredbe proti vsem eventualnostim. Za sedaj ni mogoče reči, kako se bodo razvili dogodki nadalje.

LDU Milan, 10. septembra. (DKU) V ladjedelnici »Orlando« (Livorno) so delavci svojevoljno spustili na morje rušilec, zgrajen za kraljevo mornarico.

LDU Milan, 10. septembra. (DKU) »Secolo« poroča: Na zborovanju industrialcev v četrtke se je baje našla nova formula za sporazum; industrialci so pripravljeni k večjim koncesijam.

LDU Milan, 11. septembra. (Agenzia Stefani) Prefekt je imel s tajnikom splošne delavske zveze razgovor. Seje odbora občne delavske zveze še trajajo. Kakor poročajo listi, se člani odbora prizadevajo, zagotoviti produkcijo. Govorniki so poudarjali, da se mora za rešitev dežele pomnožiti produkcije. Ker se je pokazalo, da ustroj delodajalcev ne more rešiti tega problema, se mora proletariati odločiti, da prevzame odgovornost in oblast.

LDU London, 11. sept. (Brezžično.) Po poročilu iz Milana gine poslednje upanje, da se konča spor med kovinskimi delavci in tovarnari. Tovarnari so izdali razglas, v katerem vele, da so zahteve delavcev neizvedne, ter obsojajo vlado zaradi njene nedelavnosti. Položaj je jako resen. Giolitti je, kakor poročajo iz Rima, naznanil nova pogajanja na podstavi koncesij stavkajočim.

Boji v Albaniji.

LDU Brindisi, 10. septembra. (DKU) Agencija Stefani poroča iz Tirane, da so srbske čete dobile ojačenja. Prodrle so v dolino Mati, zasedle Bulčice na gorenjem delu in dosegli Kliso (?) na srednjem delu.

Jonescu o mali ententi.

LDU Dunaj, 11. sept. Take Jonescu se je v Aix les Bains izrazil dopisniku »Excelsiorja«: Mala ententa je majhna v primeri z entento zapadnih sil, toda sama po sebi velika. Ko bo zgrajena, bo segala od Baltskega do Egejskega morja in bo obsegala vse zmagovite države vzhoda. Začasno tvori njeno podlago zveza Češkoslovaške in Jugoslavije ter ugotovitev skupnih interesov med Rumunijo in Češkoslovaško. Mala ententa bi nudila protiutež, ako bi tvorili Nemčija in Rusija blok proti Versailleskemu miru. Glede donavske konference je dejal Jonescu, da se bodo Jugoslavija, Češkoslovaška in Rumunija upirale izvolitvi Budimpešte kot sedeža donavske komisije.

Boji na severu.

LDU Moskva, 11. sept. (Brezžično.) Vojno poročilo od 10. t. m. (deloma potvorbena). Vzdolž Buga poizvedovalni boji. V bojih pri Busku smo ujeli mnogo nasprotnikov in zaplenili dva topova. Pri Rohatinu se vrše neodločeni boji. Na Krimu so zavzele naše čete po srditnem boju več krajev kakih 30 vrst južno od Orjehova.

LDU Varšava, 11. sept. Poljska brzojavna agentura. Vojna poročila z dne 10. t. m.: V odseku Suwalki so naši oddelki zopet zasedli Krasnopol in Sijenno. Med Kamionko, Strumilovo in Buskom se je posrečilo sovražniku po trdovratnem boju prekorajiti Bug. Sovražnik je napadel Busk od zapada in mostišče od vzhoda, pa se je moral kmalu umakniti. Naši oddelki so po ljutem boju zasedli Rohatyn in so dosegli pred nekaj dnevi zapuščeno obrambno črto ob Gnili Lipi. Ob Dnjestrju mir.

Politične novice.

+ Kasno spoznanje. Proti trdni organizaciji SLS so liberalci forsirali resne stanovske in razredne stranke, da bi s tem kolikor toliko oškodovali SLS. Z odkritim obrazom si niso upali med ljudstvo. Dr. Tavčar je sam nekoč izjavil, da je liberalna stranka potrošila mnogo truda in denarja, da bi se zasedla med kmeti in delavci. Rezultat njihovega prizadevanja pa je bil ta, da sta nastopili dve novi stranki: samostojna kmetijska stranka in narodnosocialna stranka. Majši elementi v liberalni stranki so mislili, da si le na ta način pribore nekoliko politične moči in veljave. S tem so pa lastni stranki precej škodovali, ker so poglani nekdanje svoje pristase v sorodne organizacije in s tem precej razcepili lastne moči. To spoznanje se je jelo siliti tudi v glavah liberalnih politikov. Dr. Puc izpoveduje v večerajšnjem »Slov. Narodu«, da gre cepljenje polagoma, a ne vzdržno naprej, kar ne more biti v korist. Ta način političnega boja je bil v prvi vrsti naperjen proti SLS, škodoval je pa največ liberalni stranki sami. SLS se bo znala obraniti tudi te taktike, liberalci se bodo pa po volitvah zopet znašli pod enotno streho, pa naj marširajo v volilni boj pod to ali drugo firmo.

+ Nervozni socialisti. Našim socialistom ni po volji, da se je Jugoslovanski

Dolga in nepretrgana je vrsta njegovih tiskanih del ter obsega celih šestdeset let najvztrajnejšega prizadevanja, vse od spisa o gibanju misli »Die Lehre von der Muskelempfindung« (1858) pa do filozofije narodov »Die Nationen und ihre Philosophie« (1917). V teh včasih zelo razsežnih delih se poleg ogromnega gradiva, ki danes nanj mislimo ob besedi psihologija, obdelava na sistem filozofije.

Najbolj, in to po pravici, je Wundt zaslužul po svojih uspehih na poprišču psihologije ter se zato danes zaslužen imenuje »oče moderne psihologije« — kot začetnik eksperimentalne, to je psihologije, v kolikor skuša pred vsem s pomočjo pozitivne metode izsledovati duševne zakonitosti. Veliko pozornosti je Wundt zbudil zlasti s tem, da se ni omejeval na individualno psihologijo, ki se ukvarja z duševnostjo normalnega in dorastlega posameznika, temveč da je z obširno zasnovanim delom položil temelje tudi socialni psihologiji »Völkerpsychologie«, ki proučuje duševno življenje velikih človeških zajednic: jezik, umetnost, običaje, verstvo...

Wundt spada brez dvoma med »velike« moze. Ali tudi glede takih moži velja modra trditev, da je človek samo — človek in da tudi od njih prej ali slej »leta« brezobzirno zahtevajo svoj tribut. In večkrat se pripeti, da tudi tak heroj po duhu ne o pravem času — umolkni. Tudi

Wundt ni utekel taki skoraj bi rekel da tragični usodi slavnih mož. Razborit in resen nemški psiholog, ki sem se z njim razgovarjal o 6. izdaji Wundtove Psihologije, je bil mnenja, da je ta ne več sodobnemu stanju psihologije odgovarjajoča izdaja Wundtovemu slovesu precej škodovala »Das hätte er nicht tun sollen!«. In naravnost mučen je bil vtisk, ko sem pred par leti prisostvoval Wundtovemu predavanju na vseučilišču v Leipzigu: vrata predavalnice se širom odpro in kakor otroka pripelje sluga za roko od starosti onemoglega »tajnega svetnika« Wundta ter mu čez obe stopnici pomaga na kateder. Neveščnost takih »predavanj« gre na rovaš tistim »krogom«, ki so špekulirali s privlačnostjo Wundtovega imena iz njegove zlate dobe! In še mučneje mi je bilo, pred tremi leti se prekopati skozi Wundtovo knjižico »Die Nationen und ihre Philosophie«, ki bi se naj v njej zrcalil »duh raznih narodov v vojni in miru« in ki jo je tudi Wundtu sugerirala — vojna psihoza, kakor je bila zlasti popadla nemške profesorje.

Kot iniciator pa je in ostane Wundt na svojem področju — velik. Nikar se namreč naj ne pozabi, da je začetno dejanje v moderni psihologiji bilo — Wundtovo dejanje!

klub z vso odločnostjo uprli proračunu, kakor ga hočejo imeti nekateri krogi. Ne ugaja mu akcija Jugoslovanskega kluba, s katero je potegnil za seboj parlamentarno zajednico, ki zahteva, da mora o proračunu sklepati zbornica. Umetneje bi bilo, da bi se pridružili tej zahtevi. Pri parlamentarnem glasovanju se bodo potem lahko prepričali, če so resnična njihova prerokovanja. Socialisti so zahtevali le debato o vladni izjavi, kakor bi bilo to najvažnejše parlamentarno opravilo. Ali ni po vsem svetu v navadi, da stranke ravno v proračunski debati označujejo svoje stališče nasproti vladi? Ali ne izražajo ravno pri proračunu svoje zaupanje ali nezaupanje vladi? Čemu tratiti čas z debato o vladni izjavi, ko je prilike dovolj, da vsaka stranka pri proračunu pove svojo sodbo o vsej vladni politiki? Malo časa ima naš parlament še življenja pred seboj in socialistom se zdi važnejše, da ga ubija z brezplodno debato o vladni izjavi, kakor da bi vršil svojo najvažnejšo funkcijo, namreč da sodi o proračunu. Jugoslovanski klub brani le pravico parlamenta, ko zahteva, da stopi vlada s proračunom pred zbornico. In kadar bo prišla, se bodo socialisti prepričali, da so slabi preroki, če bo vlada svoj proračun vzdrževala.

+ **Spremembe v belgrajski izvešteljski službi.** Naš prijatelj, ki se je te dni mudil v Belgradu, nam sporoča med drugim tudi to: Vsled bolezni vodje Presbira ministrstva zunanjih zadev g. Dušana Lončarevića, ki se je nahajal na zdravljenju, je izvešteljska služba zelo mnogo trpela. Ko se je Lončarević vrnil v službo, ne samo da ni mogel doseči potrebnih odobritev za reorganizacijo izvešteljske službe, temveč sta bila odpuščena brez njegove vednosti dva uradnika radi neznačilnih pogrškov. Z ozirom na vse to, je dal Lončarević ostavko kot šef Presbira, ker ni mogel nositi odgovornosti napram javnosti za grehe, ki jih on ni napravil. Njegov naslednik bo bržkone g. dr. Vojislav Jovanović, bivši docent belgrajskega univerzitetarja.

+ **Shod komunistov.** Z ozirom na namero javnih nameščenцев, da proglasijo splošno stavko, so komunisti sklicali snoci ob 7. uri javen shod pred Mestnim domom. Na shodu so govorili komunisti Petrič, Bartulović, Fabjanič in Zorga.

Resolucija, sprejeta na javnem železničarskem shodu dne 11. septembra, se glasi: »Dne 11. septembra 1920 na javnem železničarskem shodu zbrani udeleženci, po številu 1000, pozdravljajo z odkritim navdušenjem prvi pojav revolucionarnega značaja, katerega se poslužuje slovenski javni nameščenci v dosegu svojih upravičenih zahtev po izboljšanju svojega gromotnega položaja. Ta pojav pozdravljajo s tem večjim zadoščenjem, ker so ravno te kategorije uslužbencev železničarjem najbližje, imajo torej slednji največji interes na tem pokretu. Z obžalovanjem pa konstatirajo, da javni nameščenci svojega gibanja niso tako pripravili, da bi bilo od istega pričakovati vsaj delnih uspehov in to zato, ker organizacije javnih nameščenцев v splošnem nimajo značaja bojovnih organizacij in ne stoje na razrednem stališču in nimajo nikakršnih vezi in stikov z ostalimi na razrednem stališču stoječimi organizacijami, ki so združene v centralni delavski strokovni komisiji v Belgradu. Priporočajo torej vsem tovarišem v javnih službah, da nedostanke v svojih organizacijah odpravijo, da se postavijo na strogo razredno stališče in da zahtevajo od svojih vodstev, da se priključijo splošnemu pokretu jugoslovanskega proletarijata. Uvažuje, da bodo javni nameščenci ta bratski nasvet vpoštevali in ga čimprej uresničili, se zavežejo zbrani, da jih bodo v takem slučaju odločno in povsod podpirali, ker smatrajo javne nameščence kot del tistega velikega telesa, ki se bori za osvoboditev proletarijata celega sveta izpod kapitalističnega jarma. Živela mednarodna solidarnost! Živela tretja internacionala!»

+ **Regent Aleksander v Belgradu.** Belgrad, 11. septembra. Danes se je vrnil iz Pariza regent Aleksander.

+ **Dr. Trumbić v Zagrebu.** Zagreb, 11. septembra. Danes zvečer je došel semkaj iz Pariza zunanji minister dr. Trumbić.

+ **Shod radikalcev.** Belgrad, 11. septembra. Jutri se bo vršil tu velik shod radikalcev za vso kraljevino. Shod bo zelo važen za nadaljni razvoj stranke.

+ **»Upor na Hrvatskem«** daje italijanskim listom mnogo opraviti. Neznatne dogodke, nastale zlasti vsled nezgodnosti lokalnih oblasti, opisujejo kot globoko republikansko in protisrbsko gibanje. V Trstu streljajo topovi in Italijani imajo dovolj časa, da se veselijo nad žigosanimi konji!

+ **Don Constantini in D'Annunzio.** Apostolski administrator na Reki don Constantini je po razglasitvi reške samostojne države in Državnega statuta naslovil na poveljnika D'Annunzia pismo, v katerem protestira proti poganskemu duhu statuta »Regenze del Carnaro«, poudarjajoč, da nasprotuje tisočletni reški tradiciji. V pismu dostavlja, da si hoče ohraniti popolno prostost glede te točke statuta, da si je pre-

pričan, da ne bo poveljnik storil ničesar, kar bi imelo značaj malenkostnega sektarstva proti Cerkvi, da ima celo dovolj razloga, da misli nasprotno. — Mi tu doli nikakor ne moremo razumeti, kakšen bi bil razlog, ki bi dona Constantinija silil prisiliti, da bo D'Annunzio Cerkvi posebno naklonjen. Kar poznamo njegovih spisov, polnih blasfemij, najhujše pornografije, ostudnih perversnosti, kar poznamo zgodovine tega moža, ki si je celo pisateljsko ime prisvojil na blasfemičen način, nas uči, da je don Constantini v najboljšem slučaju velik optimist.

+ **Rimski komentar.** »Giornale d' Italia« se obširneje peča z zadnjimi dogodki v Trstu. List se zgraža nad tržaškimi oblastmi, ki ne znajo napraviti reda v Trstu in Benečanski Juliji kljub temu, da imajo močne čete na razpolago in da vlada tam vojno stanje. Krvave dogodke v Trstu tolmači list kot izraz antinacionalizma in slovanske agitacije.

Dnevne novice.

Srbi Orlov. »Samouprava«, glasilo radikalne stranke v Belgradu prinaša o orlovskem taboru v Mariboru daljše poročilo, iz katerega navajamo le najvažnejše: U današnji slobodni državi našoj vi katolička bračo imate sva prava slobodnih gradjana. Verujte u iskrena osečanja i duboku prožetost ravnopravnosti nas Srba, nas pravoslavni, Srbi ne traže nikakve hegemonije ni prvenstva, ni političkog ni verskog. U pravoslavnoj Srbiji i katolici su bivali ministri vera i crkve, ministri vojne i generali. Čuvajte veru, jer bez vere nema ni morale ni etike. Zovite se katolici, nitko vam od slobodoumnih ljudi zamert neće ni ne sme, jer svi smo mi i vaša braća i pravoslavni i muslimani ravnopravni sinovi naše zajedničke majke, naše slobodne države Srba, Hrvata i Slovenaca. Mi smo jedno i mi hoćemo svi jedno: jednu zemlju, jednu državu, opći i zajednički narodni i državni dom. Prvu reč vodiće naš vladalec uz zajednički parlament. Članek zaključuje, da je krono navdušenja predstavljala moment, ko je sredi telovadbe dr. Karl Verštovšek s tribune objavil depešo regenta, ki s toplimi besedami in željami pozdravlja orlovski tabor v Mariboru.

Radovljica. Dne 5. septembra t. l. smo blagoslovili novo odsekovo zastavo, dar naklonjenosti lesne družbe: Resman, Hudovernik, Mulej in Janc. Zastava je ročno delo č. šolskih sester v Mariboru, ki so izvršile umetniško delo po načrtu gospe Helen Vurnikove. Nastavek je izdelal gosp. Tratnik. — Po sprejemu na kolodvoru in v Ljudskem domu se je razvil sprevod: Orli-konjeniki, kumica v narodni noši na okrašenem vozu, jeseniška godba, slikovite narodne noše gorenjskih fantov in deklet iz Lancovega in Selc. Šest belooblečenih gojenk dekl. naraščaja je neslo na belih trakovih še nerazvito zastavo; nato predsedstvo, dolga vrsta čilih Orlov in vrlih Orlic, gojenk in deškega naraščaja. Sprevod so zaključili drugi udeleženci in narodne noše na konjih. Mnogoštevilna množica je prihitela in prisostvovala sv. maši na prostem pred župno cerkvijo, katero je daroval č. g. dr. Snoj, ki je v svojem govoru zelo lepo razložil vse simbole na novi zastavi. Po sv. maši se je blagoslovila nova zastava, katero je izročila čislana ga. kumica Mulejeva orlovskemu telovadnemu odseku v last in varstvo z geslom: Z Bogom za narod! — Med živjoklici in sviranjem orlovske himne se je razvil in dvignil novi prapor. Po obredu je otvoril predsednik odseka br. Srečko Kristan javno zborovanje. Govorili so: domaći g. župnik Fatur, predsednik O. Z. br. Pirc in v imenu S. K. S. Z. br. Puntar in v imenu katol. dijaštva visokošolec Š. Zborovanje je lepo uspelo in se je zaključilo s himno »Lepa naša domovina«. Ljudstvo, sto in stoglava množica je z zanimanjem napeto sledila in glasno pritrdjevala govornikom. — Popoldan se je vršila javna telovadba Orlov, Orlic, deškega in dekliskega naraščaja. Zelo srečno izbran spored, dokaj precizno izvajanje težkih vaj, prostih kakor onih na orodju, posebno na krogih je zadovoljilo gledalce v polni meri. Po telovadbi se je razvila zelo živahna prosta zabava. — Dan je bil lep, še lepši, ker je manifestirala za katoliško-orlovsko misel ne-le mladina, tudi odrasli ljudje, prosto ljudstvo, ki je s svojim posetom napolnilo do zadnjega kotička telovadišče. Omenim naj še okrašeno Radovljico s slavaloki in številnimi zastavami; tako je naše mesto dostojno sprejelo bratske goste. Pripomniti moramo, da so se topot obnašali nasprotniki dokaj častno, razen par kričavev sokolske prireditve. Za red in disciplino gre pa tudi hvala gosp. vodju okr. glavarstva dr. Hubadu, ki je oskrbel vse potrebno in se sam žrtvoval, da so bili vsaki incidenti domalega nemogoči.

— **Koroški odbor v Ribnici** je priredil dne 22. avgusta t. l. veselico na korist koroškega plebiscita. Po govoru dekana Skubica je pevski zbor zapel nekaj dovršenih pevskih točk, visokošolci so izborno upri-

zorili Meškovo dramo »Mati«, nakar se je razvila živahna veselica s srečolovom, dražbo itd. Pododbor v Dolenjivasi je tedaj pozneje priredil svojo veselico, dočim je pododbor v Sodražici in Loškem potoku pobiral v svojih krajih prostovoljne prispevke. Vsega skupaj se je odposlalo Narodnemu svetu v Velikovec K 13.817.10. Marljivim sodelavcem v Ribnici, Dolenjivasi, Sodražici in Loškem potoku najlepša zahvala! Živela slovenska Koroška!

— **Začetek šolskega leta 1920-21 pri uršulinkah v Mekinjah.** Na petrazredni lj. in na trirazredni meščanski šoli pri uršulinkah v Mekinjah se prične šolsko leto 1920-21 18. septembra 1920 s sv. mašo in klicanjem sv. Duha. — 20. septembra se prične z rednim poukom.

— **Iz Jeruzalema** se je vrnil frančiškan frater Tomaž Perovšek, doma od Sv. Gregorija pri Sodražici. Na misijon v Palestino se je bil podal leta 1907; bil je tedaj v Jeruzalemu celih 13 let. Zdaj ostane začasno na Viču pri Ljubljani.

— **Poletni čas** traja letos glasom naredbe ministrstva za socialno politiko v Belgradu z dne 1. aprila 1920, št. 8226 (Uradni list z dne 9. aprila 1920, nar. št. 159) še do 30. septembra. Toliko v vednost, ker nekateri povprašujejo po dnevu, kdaj se bo spet začel normalni čas.

— **Vlom v Goričeah.** 6. sept. je bilo vlomljeno v hišo kočarice Ane Jamšek iz Goričeah. Vlomilci so odnesli raznega blaga v vrednosti 6950 kron.

— **Na Bledu prijeta tatice.** Orožniki so aretirali Frančiško Pretnar s Kuplenika, ker je ukradla v grajskem kopališču na Bledu 12letni Vidi Dobovišek iz Radovljice 300 kron vreden svilnati pas.

— **Star tat.** Orožniki iz Cirknice so aretirali že večkrat kaznovanega mizarskega pomočnika Frančiška Gradišarja, ker je ukradel stensko uro mizarskemu mojstru Ivanu Zgoncu v Cirknici in še več drugih reči.

Koroške novice.

k Volilni imeniki za ljudsko glasovanje se pridno pišejo po vseh občinah, ker morajo biti do 15. t. m. gotovi. Imenike sestavlja komisija šestih mož, med katerimi so trije Slovenci in trije nemčurji V slučajih, v katerih se stranke sporazumejo med seboj, se volilci takoj vpišejo v imenik, v drugih slučajih se odločijo prepusti ententni komisiji. Dela je pri tem zelo veliko, kar je pa značilno za Nemce in za nas, je to: Nemški zaupniki v občinskih komisijah dobijo 50 K dnevno odškodnino, naši pa — nič, dasi sedijo ravno tako ves dan v pisarni kakor Nemci in prav tako zamujajo delo v svojem poklicu.

k Socialna demokracija na Koroškem je vseskozi nemčurska in hoče voliti z Nemško Avstrijo. Koliko škode nam napravljajo ti ljudje! Če socialni demokrati tam doli v Ljubljani ne storijo ničesar, da opomnijo svoje somišljenike, naj ne derajo v narodno smrt in gospodarsko nesrečo, bo to zadržanje slovenske socialne demokracije ostalo večer madež v zgodovini te stranke, zakaj mi bomo zmagali tudi proti socialnim demokratom, če oni nočejo z nami!

k Nemška agitacija se poslužuje vseh sredstev, da še zadnje tedne pred glasovanjem vpliva na voljo Korošcev. Najuspešnejše se zdi Celovčanom razdeljevanje blaga za obleko, ki so je organizirali po svojih zaupnikih v vsej coni A. Slovenec, ki pred pričo obljubi, da bo glasoval za Nemško Avstrijo, dobi od celovškega zaupnika nakaznico, s katero gre v Celovec, kjer dobi 1 meter blaga po 20 kron. Vsote, ki so jih Nemci stavili v ta namen na razpolago, so velikanske; tako razpolagajo n. pr. majhne občine z 70.000 K v podkupovalne namene. Naši nemčurji se zdaj pridno oblačijo v Celovcu, a tudi marsikateri Slovenec si je omissil novo obleko, ki jo bo moral plačati nemški Avstrijec z davki, ter si misli: To je le majhna odškodnina za vse tisto, kar mi je odnesel nemški Volkswehr.

— **Umrl je** v Zagrebu v bolnišnici IV. arm. obl. major Jurij Deisinger, doma iz Škofje Loke, delegat bivše vojno-železniške inšpekcije, sedaj delegat ministrstva vojne in mornarice pri železniški direkciji v Ljubljani.

k »Plebiscit«. Dr. Izidor Cankar je na željo nas koroških Slovencev napisal dvo-dejanko za Ljudske odre, naslovljeno »Plebiscit«. Prvo dejanje igre je zajeto iz sedanjih političnih bojov pred ljudskim glasovanjem, drugo se vrši po glasovanju. Igra so prvič vprizorili domači igralci na malem odru izobraževalnega društva v Logi vesi, kjer je vse navzoče naravnost vžgala. Izborno igranje diletantov, ki so vsi govorili koroško narečje, komika prodanih duš v prvem dejanju in žalostni konec nemčurske slave v drugem dejanju je močnejše vplival na poslušalce, kot najboljši agitator. Pred igro je možki zbor iz Loge vesi zapel dve domoljubni pesmi, na kar je dr. Cankar podal nekaj pokrajinskih slik iz vsake dežele naše države. Prireditve se je vdeležil poverjenik za prosveto dr. Verštovšek z družino in mnogo tuincev. Dru-

štva, ki bodo vprizorila »Plebiscit«, naj se obrnejo za rokopis na Narodni svet v Be-rovljah ali Velikovec.

k Z Vrbskega jezera. Po državnih avgustovih dneh se je sedaj pričela na Vrbskem jezeru zelo lepa jesen. Ko prebije solnce dopolodne jutranje megle, je jasno in vroče, voda je pa še vedno topla, kakor v avgustu. Letoviščarji odhajajo zaporedoma domov.

k Govorice. Vsak teden poskrbe Nemci za to, da raztrosijo med našimi ljudmi kakšne govorce, ki naj bi vplivale na ljudsko mnenje. Tako širijo sedaj ob Vrbskem jezeru vest, da je na Vrbi že vse pripravljeno za prihod nemškega vojaštva, da so stanovanja že odkazana in podobno; pripovedujejo tudi, da pridejo nemški orožniki v naše ozemlje in slične stvari. Kar je zavednih Slovencev, se takim govoricam smejejo, žalostno je le, da jih včasih širijo v svoji kratkovidnosti tudi tisti, ki bi jih morali pobijati. Gotovo je, da si bodo Nemci do konca izmišljevali razne strahove za naše ljudi, in čim bližje bomo ljudskemu glasovanju, tem gorostasnejše novice se bodo raznašale. Nasproti nemškimi spletkam naj postavijo naši ljudje samozavest, hladnokrvnost in vero v dobro stvar.

Prekmurje.

p Lesna kupčija. Po Prekmurju se veliko govori, da osrednja vlada v Belgradu protežira neke žide, ki so nakupili v Prekmurju velikanske množine lesa od prejšnjih madžarskih grofov, ter bodo pri tem zaslužili milijone. Naj bi ta zaslužek raje država dobila in uporabila za Prekmurje. S tem bi se dalo marsikaj storiti. Saj javnih del je tukaj dovolj. Regulacija Mure, postavitve mostov čez Muro, poprava mostov na državnih cestah, kmetijska šola in še več nujnih in potrebnih stvari. Ljudstvo bo izgubilo vsako zaupanje v oblasti, ako ne bodo imele moči, te stare, med ogrskimi grofi in židovskim konzorcijem sklenjene pogodbe, ki je v največjo škodo celega Prekmurja, takoj razveljaviti. Opozorjamo na to poslanec!

p Živine je v Prekmurju obilo. Ako se kdo zanima za prekmursko živino in bi hotel isto uvažati v Slovenijo, naj se obrne na Gospodarsko zadružno v Gornji Radgoni. Prekmurci so veseli, če imajo priložnost živino prodati.

p Kanonik profesor dr. Kimovec iz Ljubljane se muči že več tednov v Prekmurju in nabira prekmurske narodne in cerkvene pesmi. Dosedaj je nabral že veliko število lepih in redkih pesmi, katere se bodo v nekaj mesecih pele v Ljubljani.

p Beda med prekmurskim upokoje-nim učiteljstvom. V Prekmurju živi nekaj upokojenih učiteljev v silnem siromaštvu. Kako naj pa izhaja učitelj z 200 do 300 kronami mesečne pokojnine, zlasti še, če ga bolezen ali starost dela nezmogočnega, da bi si s kakim delom kaj postrani zaslužil. Tako živi v Tišini tak siromak, ves bolan, brez postrežbe, od vseh zapuščen in čaka počasne smrti vsled gladi in pomanjkanja vsega potrebnega. V prvi sili so mu priskočili na pomoč njegovi stanovski tovariši, ki se udeležujejo tečaja v št. Vidu nad Ljubljano; zbrali so zanj znaten znesek 1500 kron. Višjo šolsko oblast opozarjamo, naj se usmili siromakov in jih reši iz obupnega položaja s tem, da jim pripomore do zvišanja mesečne pokojnine.

Ljublianske novice.

lj Telovadno akademijo priredi Orlovski Zveza danes ob pol 4. uri popoldne v veliki dvorani Uniona. Ob tej priliki se izroče tekmovalcem z mariborskega tabora diplome, pohvalna pisma in darila. Po akademiji se vrši prijateljski sestanek na čast članom vodstva orlovske organizacije, ki zboruje v ponedeljek. Vabimo prijatelje orlovstva k posetu akademije. Vstopnina za stojišča na galeriji po 2 K, sedeži pri mizah po 5 K.

lj Klub občinskih svetnikov SLS ima v ponedeljek ob pol 8. uri zvečer običajno sejo. Prosi se, da se vsi občinski svetniki seje udeležijo v navadnih prostorih.

lj Pevska zveza. Seja pripravljalnega odbora v ponedeljek ob 7. uri zvečer.

lj »Materin blagoslov« se imenuje predstava, katero uprizori šišenski orliški krožek danes v Dravljah, v dvorani izobraževalnega društva. Začetek ob 6. uri popoldne. (k)

lj II. komorni večer godalnega kvarteta Zika 20. t. m. v Unionu. Vstopnice za to izredno zanimivo, velik umetniški užitek obetajočo glasbeno prireditev so na prodaj v Dolenčevi trafiki v Prešernovi ulici. (k)

lj Vpisovanje na uršulinskih šolah. Na vnanji uršulinski ljudski in meščanski šoli bo vpisovanje 14. in 15. septembra ob 8. do 12. dopolodne in od 2. do 5. popoldne. Učenke, ki so že doslej poseale to šolo, naj se zglašajo 14. septembra. — Predstojništvo uršulinskega samostana.

lj Srbska patriarhija. Ministrstvo za vojno in mornarico naznanja: Dne 12. t. m. se bodo vršile po pravoslavni cerkvah in

samostanih vse naše kraljevine s svečane službe božje z blagodarjenjem, in sicer povodom proglasa vzpostavljenja srbske patriarhije. V Ljubljani se bo vršila svečana služba božja v evangelijski cerkvi ob 10. dopoldne. Čete bodo stale pred cerkvijo po Gosposvetski ulici in Dunajski cesti do hotela »Slon«. Vojništvo bo v vojni opremi. — Dne 11. sept. se izpali na Gradu 11 topovskih strelcev, a 12. sept. 21 strelcev na čast praznika.

Ij Slomškova zveza. Odborova seja v ponedeljek ob 5. popoldne v tajništvu. (k)
Ij Vstopnice za »Lovskega tatca«, igro v petih dejanjih, ki jo bo uprizoril Ljudski oder danes ob 8. uri zvečer, se dobijo danes dopoldne v trafiki gospe Modiceve v Kopitarjevi ulici in od 6. ure zvečer v Ljudskem domu.

o Naraščaj ljubljanskih odsekov se ob priliki današnje orlovske akademije zbere v krojih ob 3. uri popoldne na dvorišču hotela »Union«.

Ij Na državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani se prične šolsko leto 1920-21 dne 20. septembra s sv. mašo ob 8. uri zjutraj v trnovski župni cerkvi. Po sv. maši se podajo učenci v svoje razrede na Kongresnem trgu št. 2. Učence se zbore v svojih razredih na Kongresnem trgu št. 2 ob 10. uri dopoldne. Za učence se prične redni pouk dne 21. sept. ob 8. uri zjutraj, za učence pa ob 2. uri popoldne. Ponavljalni izpiti se vrše dne 16. sept. Pričetek ob 8. uri zjutraj. Sprejemni izpiti za I. trgovski letnik se vrše dne 17. in 18. sept. Pričetek ob 8. uri zjutraj. Učenci in učence, ki so določeni za sprejemni izpit, se morajo javiti 17. sept. ob 8. uri v ravnateljski pisarni. Vpisovanje za deški oddelek in II. letnik dekleškega oddelka se vrši, v kolikor dopuščajo se prostori, dne 17. in 18. sept. od 9. do 11. ure dopoldne. V I. dekleški letnik se ne sprejema več. — Ravnateljstvo.

Ij Štorklje na ljubljanskem barju. Neki prijatelj prirode je naselil na svojem posestvu črne štorklje, ki so se doslej obdržale. Ker je ta ptica pravi kras za zemljo kot je naše barje, priporočamo našim streljalcem in ptičarjem, da jo puste iz prirodoznanstvenih ozirov pri miru, kajti pravi ovec se ne bo zmotil, da bi jih streljal.

Ij Redna javna seja občinskega sveta bo v torek, dne 14. septembra 1920 ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. Dnevni red: A. Javne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Mestnega magistrata poročilo o raznih prošnjah za sprejem v občinsko zvezo ljubljansko. IV. Finančnega oddelka poročilo: 1. O računskem sklepu Mestne hranilnice ljubljanske za upravno leto 1919. 2. O ponovni ponudbi Frana Vokača glede odkupa mestnega stavbišča na Vodnikovem trgu. 3. O raznih prizivih ljubljanskih gostilničarjev proti naknadnemu predpisu užitnine na alkoholne pijače. 4. O poročilu mestnega fizikata glede zdravljenja mestnih ubožcev tekom leta 1919. V. Stavbenega oddelka poročilo: 1. O prošnji Marije Križman za spremembo parcellačnega načrta za parceli št. 23/16 in 23/17 kat. obč. Karlovske predmestje. 2. O poročilu mestnega stavbenega urada glede zgradbe novega cestnega kanala v Kopališki ulici. 3. O poročilu mestnega stavbenega urada glede poprave lesenega mostu na koncu Opearske ceste. VI. Upravnega odbora mestnega vodovoda, elektrarne in plinarne poročila: 1. O dopisu mestnega knjigovodstva glede zvišanja vodovodne doklade. 2. O dopisu ravnateljstva mestne elektrarne glede zvišanja cene električnega toka iz mestne elektrarne. 3. O dopisu ravnateljstva mestne plinarne glede zvišanja cene plinu. B. Tajne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalno-pravnega oddelka poročila o raznih personalnih zadevah uradnikov in uslužbencev mestnega magistrata. V. Finančnega oddelka poročila: 1. O treh prošnjah za znižanje pristojbine za vsprejem v občinsko zvezo. 2. O prošnji nekega mestnega uslužbenca za zvišanje draginjske doklade. V. Šolskega oddelka poročilo o prošnjah za razpisano mesto učiteljske na mestnem dekleškem liceju. VI. Obrtnega oddelka poročila o raznih prošnjah za razne obrtne koncesije.

Ij Moka za lep. Obrati, ki rabijo pokvarjeno pšenično moko št. 0 za lep, naj javijo to takoj z navedbo množine mestnemu tržnemu nadzorstvu.

Ij Vozovanje s pretepom. V Mostah je neki gospod na Mali Šmaren vzeval svoj ženo. Najel je godbo in povabil več gostov na godovanje. Z godbo in petjem so se zabavali in pričeli so prihajati tudi nepovabljeni gosti. Veselo zabavo je končal hud prepir in tepež, ker se je neka Anica sprla s svojim fantom, ker je dal za 8 litrov vina. Ob pol 5. zjutraj je Anica postala tako huda, da so jo pretepli. Sicer je pa Anica že enkrat skočila v Ljubljano in so jo komaj rešili.

Ij Ljubljanski trg. Silno podraženje prašičev v Hrvaški je zelo neugodno vplivalo na cene svinjskega mesa in masti. Mast se je podražila sledeče: slanina 46 K, riba in sal 48 kron. Producenti kranjskih klobas čutijo podraženje v toliko, da jim

mesarji, kateri prodajajo po večini le slanino in mast prašičev, ne oddajajo več prašičjega mesa po 22 K za kg kot prej, marveč po 24 do 26 kron. Domači kranjski prašiči še ne prihajajo na trg, kar zelo ovira izdelovanje klobasnih izdelkov. Cene prašičev in Hrvaški še niso stabilizirane. Vsi ostali mesni produkti so ostali na starih cenah. Sadni trg je zelo živahen. Česplje, katerih se je konzumiralo velike množine, postajajo redke, medtem ko prihajajo prvovrstne hruške na trg. Zelo se čuti pomanjkanje namiznih, prvovrstnih jabolok. Kmetice iz okolice prinašajo na trg redno jabolka za kuhanje, dobre kakovosti po 2.50 K do 3.50 K kg. Občinstvo se opozarja kupovati sadje le na teži in ne na število. Gob-jurčkov je bilo ta teden posebno mnogo na trgu. Prodajale so se po 6 kron za kg. Druge vrste gob so redke, ker pogosto niti jurčkov ne morejo vseh oddati. Zelo se čuti na ljubljanskem trgu pomanjkanje jajc in perutnine, vzlic toleriranju cen od strani nadzorstva. Jajca so se dovažala v veliki meri po kmeticah iz Dolenjskega. Podraženje prevoznih stroškov pa onemogoči potrebni dobitek kmeticam za vožnjo s košaro jajc iz Dolenjskega in nazaj. Perutnina je silno redka. Divjačina prihaja še redko na trg. Divji zajec se plačuje od 45 do 60 kron; poljska jerebica po 14 do 16 kron. Konzum moka je reduciran na neobhodno minimum. Pritožbe radi pokvarjenih primesi, četudi so primešane v malenkostnih množinah, se pokvari vsa moka. Cene sladkorja so prispele že na 64 kron, posamezni trgovci jih skušajo naviti še višje. Mnoge zaloge iz meseca junija in julija, ko je bila cena še nizka, prihajajo šele sedaj na dan. Živila, ki se importirajo iz Trsta, se, predno pridejo do konzumenta, neverjetno podraže. Olja in riža si navaden človek ne more več kupiti.

Ij »Samopomoč« v Ljubljani prosi ponovno in zadnjič, da se zglase člani, kateri še niso prejeli legitimacij in zadržnih pravil gotovo do 15. t. m. v zadržni pisarni. Rok za plačilo zaostalih obrov se izjemoma podaljša do 15. t. m. člani, kateri ne bodo do tega dne polno plačali svojega deleža, se bodo v smislu pravil čl. II. § 3. odst. 3. točka a) izključili.

Izjava dr. Trumbića.

LDU Zagreb, 11. sept. Danes ob 18. uri je došel na zagreški drž. kolodvor z orient-ekspresom na potu v Belgrad naš minister za zunanja dela dr. Trumbić v spremstvu soproge in tajnika Pavlovića. Ministra je sprejel na kolodvoru hrvaški ban dr. Laginja, ki se je z ministrom pristrano pozdravil. Minister dr. Trumbić se je v spremstvu bana in svoje soproge sprehajal pred kolodvorom in v smeri proti Zrinjevcu. Ko se je vrnil k vlaku, je vpričo bana sprejel šefa tukajšnjega novinskega urada Brozovića, kateremu je na razna vprašanja, tičoč se na jadranskega vprašanja, izjavil: Ravno te dni moremo zabeležiti velik korak naprej. Tiče se našega pomorskega brodarstva. V Londonu z italijanskim delegatom reparacijske komisije Bertolinijem začeta pogajanja, ki so se v Parizu nadaljevala, so dovršena v popolnem sporazumu. Po tem sporazumu prejmemo gotovo število ladij, ki nam bodo služile kot močna baza za razvoj našega pomorskega brodarjenja. Ključ tega sporazuma je ta, da se imajo vse trgovske ladje, tudi one, ki so služile v tehnične svrhe bivše avstro-ogrške vojne mornarice, razdeliti med našo državo in Italijo. Ta sporazum je sklenjen s pristankom z ene in druge strani. A sedaj se čaka le še na formalno odobritev reparacijske komisije. Od vsega brodovlja dobimo mi vse one ladje, ki pripadajo našemu narodnostnemu lastništvu, zlasti katerim so lastniki naši ljudje, dočim dobé Italijani one ladje, katerim so lastniki Italijani iz bivše Avstro-Ogrske, prištevši odškodnino za tonažo, ki jo je Italija izgubila v vojni in ki znaša 80.000 ton. Tonaža celokupnega brodovlja, ki bi se imelo po tem ključu razdeliti, znaša 560.000 ton in dobimo mi v svojo last 180.000 ton. Po razdelitvi z ozirom na narodnost nam pripadajo nastopna paroplovna društva: »Oceania«, »Ungaro-Croata« (za obalno in svobodno plovko), dubrovačko parobrodarsko društvo »Račić«, »Dalmacija«, »Avstro-Croata« in še vsa mala parobrodarska društva, ki so imela svoje sedeže na otoku Krku ter na hrvaški in dalmatinski obali.

Od ladij bivše avstro-ogrške vojne mornarice, ki so ji služile v razne prometne in tehnične svrhe, dobimo ladjo »Cyklop«, nadalje jahto »Dalmacija« in dve največji ladji cisterni ter tender »Gigant«, dalje tri ladje, ki so pripadale bivši dalmatinski finančni oblasti, namreč »Dubrovnik«, »Spit« in »Zadar«. Končno nam pripada še šolska ladja bakarske navigacije »Vila Velebita«. Že prihodnje dni pade v tej stvari odločitev reparacijske komisije, ki bo — brez dvoma — ta naš sporazum potrdila. Najkasneje za mesec dni po tej odobritvi bodo razobesile ladje na svojih jaborih naše državne zastave, pod katerimi bodo odslej plule na Jadranu in iz-

ven njega. Takoj nato se bodo vse ladje registrirale po vseh onih lukah, ki se nahajajo po jurisdikcijo naše države. Vsa ona parobrodna društva, katerim pripadajo ladje po tem sporazumu, se morajo registrirati pri sodiščih v naši državi. Administracije in ravnateljstva teh društev se morajo nahajati v naši državi. To je velik korak naprej, ker bo v nekaj dneh plulo stotine naših ladij pod našimi državnimi zastavami in vse države bodo morale postopati s temi ladjami kot z lastjo naše države in mi bomo priznani kot pomorska država. S tem sporazumom smo dosegli veliko prednost v kabotaži, ker razen ladij bivšega Lloydja, ki je postal italijansko društvo in zato pripada Italiji, ter nekaj ladij na zapadni obali Istre, pripada vsa ostala kabotaža naši državi, ki bo tedaj v tem oziru najvažnejša na jadranskem morju. Mi postanemo prva država, ki bo razpolagala s kabotažo na Jadranu. Na vprašanje glede direktnih pogajanj z Italijo je minister odgovoril, da je treba, da se razgovori nadaljujejo. Te volje nam ne manjka. Na vprašanje, ali ostane gospod minister v Belgradu, da prevzame svoje dolžnosti, je dr. Trumbić odgovoril, da je vse to odvisno od tega, ali se bodo pogajanja z Italijo nadaljevala. V nadaljnjem razgovoru z banom je minister pokazal, da je zelo dobro poučen o domačih razmerah in da je poln lepih nadobodočnosti naše države. Ko je prišel vlak, se je minister z banom pristrano poslovil.

Koroški plebiscit.

Belgrad, 11. septembra. Poslanec Smodej je v seji narodnega predstavništva stavil interpelacijo radi izvajanja plebiscita na Koroškem. V interpelaciji povdarja, da plebiscitna komisija, posebno angleški in italijanski član postopata pristransko.

Nemiri na Hrvaškem.

Zagreb, 11. sept. Uradno se poroča, da so uporni kmetje v noči od 9. na 10. septembra razrušili železniško progo pri Sisku. Vojništvo je le s težavo napravilo red. Pri tem je bilo več žrtve. V bjelovarski županiji, v Dugem Selu in Gor. Subotici so bili novi spopadi kmetov z orožništvom in vojaštvom, ki je končno napravilo red.

Belgrad, 11. sept. Ministrski svet je razpravljal o dogodkih na Hrvaškem. Sklenil je, naj se v slučaju potrebe proglasi preki sod.

Izjemno stanje v Trstu.

Generalni civilni komisar za zasedeno ozemlje je izdal naslednji ukaz. V smislu odloka od dne 24. julija 1919. Upoštevajoč posebne zahteve javnega reda sledeče: Vsi javni lokali se morajo zapreti ob 21. uri. Po 22. uri je prepovedano meščanom hoditi po javnih ulicah in trgih. Prestopki naredbe se bodo kaznovali po zakonu. Ta naredba stopi v veljavo takoj.

FRANCOZI IN TRETJA INTERNACIONALA.

LDU Pariz, 11. sept. (Wolf.) Resolucija, sprejeta po nacionalnem kongresu francoskih železničarjev, odklanja pristop k tretji internacionali.

DNEVNI RED ZVEZE NARODOV.

LDU Amsterdam, 11. sept. (DKU) »Telegraaf« javlja iz Londona: Začasni dnevni red prve seje zborovanja zveze narodov je objavljen. Najvažnejše točke dnevnega reda so: Pripustitev k zvezi narodov onih držav, ki so označene v prilogi pogodbe o zvezi narodov, začasna določitev sedeža zveze narodov za leto 1921, načrti za ustanovitev mednarodnega sodišča, ustanovitev permanentne organizacije zdravstvene službe, ustanovitev permanentne organizacije, ki se bo bavila z vprašanji mednarodnih zvez in mednarodnega prometa, ki spadajo po versailski mirovni pogodbi v področje zveze narodov itd.

Ljubljanska porota.

V soboto ob pol 1. uri zjutraj je dvorni svetnik Regally zaključil razpravo proti roparski tolpi iz Notranjih Gor, ki so ropali v ljubljanski okolici in povzročili veliko strahu. Porotnikom je stavil porotni senat 29 vprašanj, katera so porotniki vsa potrdili, izvzemši štirih vprašanj, ki so se stavila, če so ropari spravili v strah Kosa, katera so potrdili z 8 da in 4 ne. Ropari so ves čas razprave nastopali predrzno in očitali pričam, da lažejo in da so se pogovorile med seboj. Dvorni svetnik Regally je nato zapovedal obtožencem zamenjati prostore, toda ko je prišla prihodnja priča v porotno dvorano, je pokazala zopet pot na storilca, na Jožeta Skubica, ki se je prej najbolj jezil, češ, da so se priče zunaj pogovorile, da njega pokopljajo. Senat je nato obsodil Jožeta Skubica, Ivana Skubica in Ignaca Sojerja vsakega na 20 let težke ječe in Ivana Mazija na 15 let težke ječe. Sojer in oba Skubica so se nato ironično klanjali porotnikom in jim klicali porogljivo: »Hvala, gospodje porotniki!« Med njimi je bil najglasnejši Sojer, ki je bil tako predrzen, da je po izvršenih ropih prošal za službo orožnika in jo je tudi v resnici dobil in je bil kot orožnik aretiran. Ko so obsojene roparje uklenili in jih odvedli

v zapore, so se obrnili porogljivo se smejoč in preklinjajoč; eden je zakričal: »Nič več nas ne boste videli!« in končal z grdo laško kletvino.

Včeraj je vodil porotno razpravo nadsvetnik Zebre. Obsojena sta bila na štiri mesece težke ječe Valentin Eriavec in Vinko Kosmač z Ježice, ker sta v noči na 30. junija ukradla na škodo državne železnice 20 tračnic, o katerih so izrekli gospodje porotniki, da so vredne nad 100, toda ne nad tisoč kron, dasi so bile ceneje na 8800 kron.

Zelo živahno so se nato zagovarjali Hrvatje Oskar Znidaršič, Maks Znidaršič in Dragotin Martinko, ki so bili obtoženi, da so ukradli štiri 11.000 kron vredne avtoplašče in šest 400 kron vrednih gumijevih cevi. Oskar Znidaršič se je z rokami kar po glavi bil. Razprava se je prelozila, ker se bodo zaslišale na zahtevo državnega pravdnika še nove priče.

Razprava proti Vincencu Ravnikarju je odpadla, ker k njej Ravnikar ni prišel.

V ponedeljek bo porota razpravljala pod predsedstvom svetnika Rekarja o tožbi proti bivšemu trgovcu Karlu Pevcu v Sošanju, ki je bil zaradi goljufije že petkrat kaznovan, a je zopet zagrešil celo vrsto goljufij, ker je ponarejal proti plačilu potne liste. Razprava bo trajala zopet najbrže v pozno noč.

Sodišče in policija.

s Prijeti tat. Kastelic Jakob je bil že sedemkrat kaznovan. Ni znan samo ljubljanskim, marveč tudi sodnikom v Senožeh, Trstu in v Krškem. Zadnjič je bil zaradi tatvine obsojen 22. februarja v Ljubljani na dva meseca ječe. Te dni je pa ukradel v Stari vasi dvokolnico, s katero je prišel v Ljubljano, kjer jo je prodal za 200 kron. To je izvedel neki policijski stražnik in ga aretirati.

s »Kateri ima korajžo, naj pride sem!« je klical 9. sept. ob 1/2. ponoči gospod R., ko je šel mimo policijskega stražnika na Rimski cesti. Ko ga je stražnik opozoril, naj se dostojno obnaša, je gospod R. zopet kričal: »Ja, ta zakon, ja, ta srbski zakon je h...č!« Ker je prišel lajati Marčanov pes, je R. rekel: »Ali tukaj ne vidite zakona?« in je prišel oponašati psa. Ko je stražnik gospoda R. zapisal, je porogljivo rekel: »No, kaj pa mi je za tistih sto kron!«

Cerkveni vestnik.

c Proda se lepo, dobro obranjeno cerkveno bandero. Ogleda se ga pri g. Fr. Ječoniču. Trubarjeva ulica 2 v Ljubljani.

c Slikanje župne cerkve na šenturški gori. Najlepša fresko-slika v sredi na oboku ladje je dovršena. Predstavlja sv. Valentina, kateri priporoča Mariji v ozdravljenje bolnike, za katere prosijo verniki: namreč priprosti kmetič drži pred seboj na kolenih božjastnega moža in mlada mati dviga v naročju božjastnega otročiča. Druga ženska, ki kleči poleg nje, skuša z gorečo molitvijo pospešiti ljubo zdravje. Enako opravilo ima angel, ki z rokama kaže na uboge siromake. Vso sliko krasí umetno izdelan plastičen okvir. Gospod Ogrin je lahko ponosen na to svoje najnovejšo delo. Omeniti je tudi slavalok med ladijo in prezbiterijem. Na spodnjem delu je poslikan z lepo ornamentiko in bogato pozlačen. Na sprednji strani proti ladiji je na zgornji polovici krasno slikana bordura v cvetličnih barvah z božjim Jagnjetom v sredi. Na spodnji polovici je pa veličasten plastičen ornament z enako plastičnim obrobkom. Sedaj se prične s slikanjem fresk nad okni, kateremu sledi konečno ornamentika v pritličju.

Dijaški vestnik.

d »Zora — Luč.« Kot smo že včeraj sporočili, je v to pooblaščen zbor delegatov vseh naših društev sklenil, da izide vpričo neznosnih finančnih težav v šolskem letu edinstveno glasilo »Zora — Luč« v Zagrebu, kot glasilo J. K. D. L. — Uredništvo glasila. Glasilo urejuje poseben redakcijski odbor. Za slovenske prispevke skrbi osrednji odbor S. D. Z. Njemu je pošiljati vse prispevke. Naslov: Osrednji odbor S. D. Z., Ljubljana, Streliška ulica 12/II. (Ljudski dom). — Upravo glasila vodijo tov. Domagojci. Za Slovenijo se vpostavi poseben upravni odbor pri Slov. diji. zvezi. V vseh zadevah, ki se tičejo uprave našega glasila, se zato obračajte na osrednji odbor S. D. Z. — Predsednik S. D. Z.

Turistika in sport.

Pri plavalni tekmi za jugoslovansko prvenstvo v Karlovcu 8. t. m. je dobil prvo ceno v skoku I. Kavšek (Ilirija), drugi je bil Kovačec (Hašk), tretji G. Vodišek (Ilirija). V plavanju je zmagala večidel Viktorija, Sušak. Slovenski klubi razen Kavška in Vodiška niso poslali k tekmi nobenih konkurentov. (k)

K današnji plavalni tekmi za prvenstvo Slovenije je prijavljenih 64 tekmovalcev in tekmovalk, med njimi jugoslovanski prvaki Kavšek in izven konkurence Reš in Jakil. Tekma se vrši ob vsakem vremenu. Pričetek točno ob pol 15. uri. Tekmovalci in funkcionarji morajo biti ob pol 14. uri v čolnarni Ljublj. sportnega kluba. Dohod za občinstvo le s strani Trnovskega pristani. Program je razviden iz plakatov. (k)

...med Ilirijo in V...
na prostoru S. K. Ilirije. — Ilirija, ki se na-
haja v dobi formi, ima v V. S. K. za na-
prilnika, enega najboljših klubov Hrvat-
ske province. (K)

Iz pravil Jugoslovenske Matice.

Člj »Jugoslovenske Matice« je pospe-
ševanje gospodarskih in kulturnih inte-
resov Jugoslovancev v tujini, osobito onih
v zasedenem ozemlju.

Svoj sedež ima Jugoslovenska Matica
v Beogradu, v središču naše vlade. Potom
organizacij podružnic pa razteza svoj delo-
krog na vse kraljestvo S. H. S., pa tudi na
Jugoslovane izven naše države, osobito na
amerikanske Jugoslovane. Kot svojo glav-
no nalogo smatra Jugoslovenska Matica
propagando za zasedeno ozemlje, da po-
stanejo oni pod tujim jarmom ne samo
briga poedincev, ampak, da ves narod kot
en moč skrbi za dobrobit Primorcev, Ju-
goslovenska Matica zbira sredstva za kul-
turni in gospodarski dobrobit Primorcev,
seznanja javnost, tudi neslovansko, z nji-
hovim življenjem ter je v vsakem pogledu
njih najmočnejša dejanska in moralna

opora.

Društvo sestoji iz članov, vpisanih v
podružnicah, ki tvorijo za vsako državno
področje skupno pokrajinsko društveno
enoto. Vsaka podružnica voli odposlanca
v pokrajinski zbor, ki izvoli pokrajinski
odbor in delegate v centralni zbor, ki izvoli
centralni odbor.

Poleg članarine tvorijo darovi in do-
hodki iz prireditve glavno osnovo društve-
nega imetja.

Člani so častni, dobrotniki, ki pla-
čajo enkrat za vselej 1000 dinarjev in redni
(en dinar mesečno).

Kdor podpira društvo s prispevki, ne
da bi pristopil kot član, postane podpornik.

Član more postati vsak Jugoslovane,
brez razlike na spol ali starost. Manj kot
18 let stari člani nimajo ne aktivne, ne
pasivne volilne pravice.

Jugoslovenska Matica temelji na po-
družnicah, ki se osnujejo v vsakem kraju,
kjer se oglasijo 20 članov. Podružnice v
Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu,
Splitu, Novem Sadu, Cetinju in Skoplju
pa nosijo naslov glavnih podružnic, ter
vodijo, dokler se ne izvrši pokrajinska
organizacija podružnic s pokrajinskim
odborom, za celo pokrajino vse delo za
Jugoslovensko Matico. Smer podružnič-
nemu delu daje pokrajinski zbor, ki se

sestane redno meseca aprila ali maja. Na
tem pokrajinskem zboru se voli izvrše-
valni organ zbora, pokrajinski odbor, ki
sestoji iz predsednika, 2 podpredsednikov,
2 tajnikov, blagajnika in njegovega na-
mestnika, 6 odbornikov in 6 namestnikov.
Po 1. juniju pa se sestane k rednemu
zborovanju centralni zbor. Na tem zboro-
vanju se zboruje o vseh načelnih vpra-
šanjih, ki se posredno ali neposredno ti-
čejo Jugoslovenske Matice.

Zbor voli končno centralni odbor, ki
ima 1 tajnika in po 3 odbornike in na-
mestnike več kot pokrajinski odbor, ki
je glavna izvršilna Matica.

Društvo preneha, če tako sklenejo
tri četrtine udeležencev centralnega zbo-
ra, ki imajo glasovalno pravico.

Aprovizacija.

a Telečeje meso. »Vnovčevalnica za
živino in mast« v Ljubljani oddala je za
danes, t. j. 12. t. m. sledečim mesarjem
svoja teleta v razprodajo in sicer: Ahlinu,
Kastelicu, Makovcu, Rihtar star, in Ham
Matiji po 3 teleta; Zganjar Jožetu, Zganjar
Antonu po 2 teleti; Gutniku na Viču eno
tele, le Janež in Javornik sta dobila 7 te-
let ter Brecljnik eno tele; kilogram spred-

njega mesa bo stal 18 kron, kg zadnjega
pa 20 kron. Vsaka stranka dobi največ en
kilogram mesa.

Od nemških Volkswhevrovcev do cela
oropani koroški duhovnik želi po zmerni
ceni od kake duhovske zapuščine kupiti
dva talarja ter en novim prepisom odgo-
varjajoči in še raben brevir. Oglasi pod:
»Svoji k svojim« na upravo lista.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Cas opazovanja	Baro- meter v mm	Termo- meter v °C	Psihrom. diferenca v °C	Nebo, vetrovi	Pada- vine v mm
10./9. 23h	738.5	17.5	0.7	del. obl. --	
11./9. 7h	738.8	19.4	1	megla obl.	0.8
11./9. 3h	739.7	20.3	2.5	jasno vz.	

Prof. dr. Botteri
ordinira zopet.

Višjemu realcu se odda mala soba.
Naslov v uprav-
ni štu »Slovenca« pod št. 3715.

Franc Mohor
Anica Cadež

poročena 12. septembra 1920.

Kranj. Mekinje pri Kamniku.

Dr. ŠLECHTA

ordinira zopet redno

za kirurške in splošne bolezni
Ljubljana, Dvorni trg št. 1/II.

France Lajovic ml.
Elza Lajovic roj. Roglič

poročena.

Litija, 8. septembra 1920.

Zlarski vajenec se takoj sprejme.
Lud. Černe, ju-
veller, Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Pomočnik

manufakturne stroke, srednjih let se
tako sprejme pri tvrdki Franc Ma-
theis-ovi nasledniki v Brežicah. Pro-
sijo se ponudbe z navedbo plače.

Suhe gobe, laneno seme,
kumino, ter
vse druge deželne pridelke
kupi trgovina s semeni
Sever & Komp., Ljubljana,
Wolfova ulica št. 12.

Več

Kolporterjev

za »SLOVENCA« in »VEČERNI
LIST« se sprejme takoj.

Hlapec zanesljiv in pošten se sprejme
na večje posestvo blizu Lju-
bljane, plača po dogovoru. Ponudbe na
upravo pod Hlapec 3773.

Trgovski sotrudnik išče mesta v kaki
trgovini z mesa-
nim ali papirnatim blagom, več slo-
venskega in nemškega jezika. Naslov
pove upravištvo pod št. 3745.

Tovol-masi, kolomaz, cilindri in
strojno olje, surovo olje,
za Diesel — motorje, dobavlja po naj-
nižjih dnevnih cenah Mineralna rafine-
rija Dravograd; zastopstvo za Kranjsko:
»Komet«, Ljubljana. 3771

Izurnjen in pisar se sprejme takoj
inteligenten proti zelo ugodni
plači v pisarni odvetnika dr. Artur pl.
Wurzbach v Ljubljani Pred Škofijo 13.

Več dobrih zidarjev proti dobri plači
sprejme takoj
»Svrbena tvrdka Ivan Ogrin« Grubar-
jevo nabrežje št. 8. 3756

Dr. Ivan Pintar se je od substituiranja
na Koroškem vrnil
in ordinira zopet redno od 1 do 3 po-
podne v Ljubljani Cankarjevo na-
brežje 5. (vhod Ribja ulica 2.)

Kot družabnik bi vstopil k plodnos-
nemu industrijskemu
podjetju s K 300.000 ali tudi več. —
Ponudbe pod »Rozangela« na upravo
»Slovenca«.

Na stanovanje in hrano se sprejme
v Ljubljani
deklica z dežele, ki bi obiskovala pri
Uršulinkah 4. razred ljudske šole. —
Naslov pove uprava lista pod št. 3769.

Petrolej došel!

Dobavlja po najnižjih dnevnih
cenah, doktor traja zaloga:

„KOMET“, d. z o. z.
Ljubljana, Dunajska cesta 33.

Strešno lepenko

hrastove in bukove parketne de-
ške, trstje za štukaturo, prvovrstno
blago dobavlja takoj v vsaki mno-
žini Jos. p. Pub, Ljubljana, Gradaska
ulica 22. — Telefon Interurban 513.

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Resljeva c. 9.

se priporoča za vsa v to
stroko spadajoča dela.

Kuharica se sprejme proti dobri plači
za gostilno in večja v gospi-
dinstvu. Zahteva se poštenost in miren
značaj. Ponudbe z navedbo kje se je
izučila, na upravo lista pod Poštena
do 20. t. m. 2718.

Sprejme se izurjena kuharica, zmožna
in poštena, tudi do-
mačih opravil. Istotam se sprejme tudi
služkinja za vsa domača dela. Nastop
tako. Plača zelo ugodna. Zglasiti se je
pri Mariji Ogrin, Ljubljana, Grubarjevo
nabrežje 8. 3703

Sprejme se takoj trezen, pošten in
priden oskrbnik (samec srednje sta-
rosti) na manjše po-
sestvo. — Lastnoročno pisane oferte,
katerim je priložiti spričevala o
sedanem službovanju je nasloviti na:
Oskrbištvu na Dvora, Pošta Radeče
pri Zidanem mostu. 3742

**Suhe gobe, fižol,
laneno seme**

kupuje tvrdka z deželnimi in
gozdniimi pridelki

Kmet & Komp., Ljubljana,
Gospodarska cesta štev. 8.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših
nudi vedno v zalogi tovarna klobukov
in slamnikov

Franc Cerar v Stobu

pošta in železniška postaja Domžale pri Ljubljani.
V popravila prevzema tudi vsa toza-
devna dela ter preoblikuje po najnovejši
modi. V Ljubljani prevzema vsa naro-
čila in moderniziranje tvrdka Kovačević
i Tršan v Prešernovi ulici št. 5, kjer so
tudi vsi vzorci vedno na razpolago.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in
je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad
1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke
in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Modni salon Rozi Hribar. Ljubljana

Rimska cesta št. 6

ima veliko izbiro najmodernejših damskih in otroških
klobukov za jesen in zimo na razpolago. Cene od 100 kron
dalje.

Pariške novosti! — **Dunajske novosti!**

Prodaj Kozennov atlant. Polzve se
pri upravištvo pod št. 3762.

Usakovrstne napise

na steklo, zid, i. t. d. izvršuje

Fran Bricelj,
Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudo nazna-
njam, da sem otvorila gostilno

„Pod drčo“

(pod Golovcem) Hradeckega vas št. 49.

Pripravljena sem vzeti več gospodov
na hrano. V petkih zvečer vabim na
sveže ribe. Postregla bom vedno s
pristnimi pijačami, kakor tudi z go-
rkimi in mrzlimi jedili.

Slavnemu občinstvu se priporočam
za obilen poset

Ivanka Vidmar
(preje Rihtarjeva)
gostilničarka.

Zahvala.

Vsem, ki so delili z nama neotlačljivo boleš ob mukopolni
bolezni in prezgodnji smrti najine nepozabne in predobre sestre
in svakinje, gospe

Ivanke Supančič

katero je nama tako nepričakovano ugrabila neizprosna smrt, iz-
rekava tem potom najiskrenejšo zahvalo za obile dokaze ljubezni
in sočutja, ki so nama bili edina tolažba v teh bridkosti polnih
dnevi. Zahvaljujemo se vsem onim, ki so v tako častnem številu
spremili prebiago pokojnico na njeni zadnji poti, med njimi zlasti
velečastitim damam in gospodom Družbe sv. Cirila in Metoda,
slavnemu pevskemu društvu Ljubljanski zvon za ganljivi žalo-
stinki in vsem, ki so bodisi s cvetjem ali z darom v dobrodelni
namen počastili blagi njen spomin.

Tisočera zahvala vsem!

V Ljubljani, 10. septembra 1920.

Josipina in Jakob Terpine,
sestra in svak.

Konfekcijska tovarna

družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta, Stožice.

Telefon 532. Osrednja pisarna: Aleksandrova cesta št. 3.

Največja jugoslovenska izdelovalnica moške,
deške in otroške obleke. — Samo na debelo.

Za dvakratno objavo v tednu se
računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA

»Svetla«, Mestni trg 25.

Verbajš A., Linhartova ulica 4.

FOTOGRAFSKI ATELJE:

Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6.

JAVNA SKLADIŠČA

»Balkan«, I. Ljublj. javno sklad.,

Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KLEPARJI

Koro T., Poljanska cesta 8.

Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

Prispevalje za sklad S. L. S.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se
računa 8 kron.)

KNJIGARNE

Jugoslov. knjigarna, Pred Škofijo.

KNJIGOVEZNICE

Knjigoveznica K. T. D., Kopit. ul. 6.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE

Olup Josip, Pod Trančo.

Sax Ivan, Stari trg 8.

LEKARNE

»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE

Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI

Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.

MODNE TRGOVINE

Kunovar Ivan, Stari trg 10.

Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA

»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOVINE S PAPIRJEM

»Uranus«, Mestni trg 11.

RESTAVRACIJE

»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO

Zuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA

Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.

Treo Viljem, arhitekt, mestni stav-
benik, Gospodarska cesta 10.

SPEDICIJSKA PODJETJA

»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)

Uher F. & A., Selenburgova ulica

4. (Tel. 117.)

TRGOVINE S PAPIRJEM

Čapin, Če bi se na ulica 3.

očila, nai ostaneio

TRGOV. Z DEZN. IN SOLNEN.

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ZELEZ. IN POLJED.

STROJI

Erjavec & Turk pri »zlati lopati«,

Valvazorjev trg št. 7.

Zalta & Žilič, Gospodarska cesta

10. (Mar. Ter. cesta.)

TRGOV. Z USNEM IN ČEV-

LJARSKIMI POTREBŠČINAMI

Sever Andrej, Prešernova ul. 9.

ZALOGA POHISTVA.

Faidiga Filip, Ljubljana.

**Topilni
lonci iz
grafita**

od 2 do 150 kg vsebine, za vlivanje
zlata, bakra in drugih kovin, prvo-
vrstne znamke »patent J. FANTA«.
Glavno skladišče za kraljestvo SHS
pri tvrdki:

SCHREIBER in FRIEDRICH

veletrgovina kovin in kovinastih
izdelkov

ZAGREB, Vlaška ulica št. 22.

Stalno skladišče grafita za livarne,
vseh vrst kovin in kleja, bakrenih
cevi, okov za zgradbe in pohištvo,
orodja ter železn, in kovinar. blaga.

„SIDRO“

d. d. za trgovino z železom.

Zagreb, Vlaška ulica 40

Telefon int. št. 69. Brzjavni: „Sidro“,
Zagreb.

Dospela je velika množina:

bakrenih brizgalnic, bakrenih kotlov,
verig, blagajin, litega blaga, pocin-
kanega blaga, raznovrstnega kleja,
podkov, žice, železnih žebijev, klju-
čavn. blaga, emajlirane posode, cinka
za lončarje, strešne lepene, trsja.
Na potu je raznovrstno železo in
razno železn. blago.

Solidna postrežba.
Zastopstvo: Wien »Sidro« Eisen u.
Metallwaren-Handels-Ges. m. b. H.
III. Reissnerstrasse 3 Tel. 462/2. Na-
slov za brzjavke: „Eisensidro“
Wien, dobavlja cele vagone direktno
vso zgoraj navedeno blago transito
skladišče ali z izvoznim dovoljenjem
s plačilom v avstrijskih ali jugo-
slovanskih kronah.

Sirite „Slovenca“!

Inženier Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni
stavbni inženier

Ljubljana,
Hilferjeva ulica št. 7.

Specijelno stavbeno podjetje
za betonske, železobetonske
in vodne zgradbe.

Izraba vodnih sil.

KOLONIJALNO

Najcenejša dobava na debelo

„FRUCTUS“

d. d. za promet zem. pro-
izvodov, kolonijalnimi in
drugim blagin preje

Izidor Scholler-a sin

(ustanovljeno 1883)

Zagreb, Vlaška ul. 12.

Telefon 106. Brzjavni: Fructus.

SPECERIJSKO

BLAGO

Industrijsko podjetje išče za takojšnji nastop

uradnika

popolnoma verziranega v knjigovodstvu in korespondenci. Po-
nudbe z navedbo dosedanjega službovanja, z referencami in
plačilne zahteve naj se pošljejo pod „Industrijski uradnik“
na upravništvo lista. 3704

Poljedelski stroji

Mlatilnice za ročni in vrtilni pogon,
vratila, čistilnice, slamoreznice za
pogon z roko in silo, sadne in
vinske stiskalnice, sadne mline,
brzoparilnice, bakrene (kufrene)
kotle za žganjekuho in druge stroje

ima vedno v veliki izbiri lastnica
po umrlem soprogu

Francu Nitti, Ljubljana, Sv. Martina cesta 2.

Edina zaloga poljedel. strojev

:: tvornice Umrath & Komp. ::

les:

lesna trgovina

FR. PAJMAN, CELJE.

žagan, tesan, okrogel, smrekov,
jelkov, borov, hrastov, jamski
les od m 2.50 dolgosti naprej
kakor skorje, krajnike in drva
kupi po najvišji dnevni ceni

Skaboform se zopet dobi!

proti srbečici, garjam,
lišaju, kož. izpuščajem
zahtevajte v Vasi najbližji
lekarni priznane in zdravniško priporočene

Dr. FLESCH-evo izvirno SKABOFORM-MAZILO.

Ne maže, ne barva, brez duha. Dobiva se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga za Ljubljano in okolico:

Rihard Sušnik »pri zlatem jelen« IV., Marjina trg.

Pisarna moderno urejene
tovarne V. MARSANO :: „TIMEX“ :: UVOZ in IZVOZ ::

Zastopn. prvovrstnih tovarn. — Ekspozitura: Dunaj IV., Viktorgasse 4.

Središče: Zagreb, Nikolajeva ulica št. 6.

STROJI proti takojšnji dostavi:

1. Žage polnojarmen in krožne žage,
oblični stroji za rezanje nastavkov
(Dickenhobel), oblični stroji za za-
reze (Abicht-Füge) in oblični stroji
za votlo izrezovanje (Kehlholer),
valji za okrožne žage, brusilni stroji.
2. Stružni stroji, stroji za okroglo
struženje (Fräss), skobelniki za ko-
vine (Shaping), stroji za vrtnanje in
brzovrtanje, skarje, ognjišča za ko-
vače, stroji za obdelovanje pločevin,
snovi, pile, stroji za rezanje vijakov.
3. Posamezne pile v vseh velikostih,
različno orodje prvovrstnih tovarn.

Zastopstvo v Beogradu, Bukaresti in Solji

Popolne TOVARNISKE naprave:

Tovarne za špirit in rafinerijo, pre-
sanje olja, škrob in drože, konzerve,
testenine in pohištvo.

MOTORJI in LOKOMOBILI:

Elektromotorji, agregatorji, stroji,
motorji na olje in bencin, lokomo-
bili na paro in bencin, parni stroji,
lokomotive za drž. in manjše želez-
nice, vozovi za prevažanje blaga,
voznjaki, mali vagončki za pesek itd.

GRABENI material:

Nosači, tračnice, ogibalnice, strešna
lepenka itd.

TRAVERZE

vse dolgosti, profil 14—22 ima v zalogi tvrdka

Pinter & Lenard

železnina

Maribor, Aleksandrova cesta št. 32—34

po nizki ceni.

„BALKAN.“

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba.

Brzjavni naslov: „Balkansped.“

Ljubljana — Maribor — Trst — Wien

Špedicije vseh vrst. — Sprejemanje blaga v skladišča. — Zacinjanja. — Mednarodni prevozi. — Selitve s patentiranimi
vozovi na vse strani. — Skladišče, spojeno s tirov južne železnice. — I. ljubljansko javno skladišče.

Največje domače špedicijsko podjetje.

OGLAS.

Pri intendanturi dravske divizije se bode vršila dne 18. septembra t. l.
ob 11. uri ustmena licitacija za oddajo mesa za ljubljanski garnizon za
mesec oktober. Dnevna potreba približno 2000 kg; kaucija katero se ima po-
ložiti znosi 100.000 kron. Predpisani pogoji se zamorejo prebrati dnevno u
intendanturi (Kasina I. nadstr.) med uradnimi urami.

Iz pisarne dravske divizijske oblasti E. Br. 5563.

Bonbone, kandite in slaščice vseh vrst

naročate le pri domači slovenski tvornici Josip Rajster, Šoštanj. —
Prvovrstno blago, kakor: kolači, keksi, biškoti, fondant, likerni in
čokoladni bonboni, okraski za božično drevesce ter prvovrstno čajno
pecivo, parklji, Miklavži in barvano medeno blago. Postrežba promptna.

Naročanje naravnost v tvornici ali v njenih zalogah:

Ljubljana: Pöschl Albert, Gosposvetska cesta št. 7.

Celje: Debenjak Rozalija, Kralja Petra cesta št. 15.

Maribor: Hmelak Vinko, Slomškov trg št. 6.

Naročila za Božič se sprejemajo samo do 15. oktobra. — Vzorčne po-
siljkatve stanejo 300 kron. — Zahtevajte cenike. — V vseh zalogah se
prodaja le po tovarniških cenah.

JOSIP RAJSTER, tvornica kanditov in slaščic, Šoštanj, Slovenija.

Novo parila

gonilnih jermenov

došla.

Dobavlja: »Drava«, lesna trgovska in industrijska delniška družba Maribor.

Tovarna

Barva

vsakovrstno blago.

Jos. Reich

Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4.

Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Svetlolika ovratnike, žapest-
nice in srajce. —

PODRUZNICE

Maribor

Gospiska ul. 38

Novo mesto

Glavni trg

Kočevje

št. 39.

Kdor potrebuje

železo, različno orodje in okovje, cement,
traverze pločevine in sploh železnino, naj se
obrne na zaupno tvrdko

Zalta & Žilič

**trgovina na drobno in
debelo**

v Ljubljani, Gosposvetska c. 10. (Mar. Ter. c.)

Spediterji

Artur Wolfmann & Co, Wien I., Neutorgasse 6.

podružnica Leibnitz (carinska mejna postaja),

prevzemanje in strokovna izvršitev odprav v Avstrijo, Češko-
Slovaško in Nemčijo. Špecialni oddelek za prevoz žita in sadja
v narodne države in Nemčijo. Lastno nakladanje, straženje
vagonov in spremstvo.

Najkulantnejši pogoji!

Prvovrstne reference!

GOSPODARSKA BANKA

V LJUBLJANI

posluje začasno v prostorih Zadrugne zveze, Dunajska c. 30/1.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira
vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in
devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne
knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije
pod najugodnejšimi pogoji.